

Polder.blad

Januari 2015

natuurpunt

Hobokense Polder

Het nieuwe jaar komt eraan. Een fonkelend begin. In elke ster een sprankel liefde en geluk.

Heel stilletjes komt de winter in het land. De temperaturen zakken en plots zijn er dan die extra wintervogels in de lucht en in de tuin. Het is dus weer de hoogste tijd om al dat gefladder een beetje te helpen door ze een extraatje te geven op de voederplank. Het is dubbel genot want de vogeltjes hebben het wat makkelijker en zelf kan je genieten van al die beweging in de tuin. Heb je nog geen voedermateriaal? Je kan het aankopen in onze afdeling. Op blz 8 zie je de verschillende mogelijkheden en de aankoopwijze.

Spijtig genoeg heeft de natuur in de buurt recentelijk weer een paar rake klappen gekregen. Zo zullen de Hollebeek en het eikenbos langs de Hollebeek er in de toekomst wel anders uitzien. Een groot orchiedeeënveld aan Umicore diende plaats te maken voor een nieuwe parking.

Inhoudstafel

Editoriaal	2
Kalender	3
Ganzondag	7
Grote Vogelweekend	8
Cursus Uilen	9
Paddenoverzetacties	10
Gezellig samenzijn	11
Onze sponsors	11
Ankonadag	12
Wat gebeurt er in de Polder?	13
Goudklompjes natuurbeheer	15
Ons beleid in 2014	18
Vogelwaarnemingen (Ardea)	21
Waarnemingen afd. HP	25
Uilensaté	27
Werken aan Acièrie	29
Colofon	30
De afdeling in beeld	31
Activiteitenkalender	32

Met dank aan de fotografen.
Enkele foto's werden van internet geplukt.

Vorkaft: Steenuil -
foto: André Van Langenhove
Achterkaft: Winterse boom -
foto: Guy Borremans

Beter nieuws is dat er vanaf 2015 extra stukken grond in de buurt in beheer van Natuurpunt komen: Hollebeek, Tarzanboskes en een stukje Schoonselhof. Meer details kan je nalezen in het **Beleidsartikel** dat Frans voor dit nummer heeft geschreven. Verder zijn er nog besprekingen lopende voor een stukje groen aan de Groenenborgerlaan, ook daar verneem je meer over in het artikel van Frans.

Het dossier rond de **nieuw te bouwen kijkhut** komt in een versnelling, dankzij het vele werk van Wim en Joris. Ook in ons ander "bouwproject", in samenwerking met Don Bosco, worden er mooie vorderingen gemaakt. Roger vertelt de geheimen van "**De Acièrie in de steigers**" in het artikel dat je verder in dit nummer terug kan vinden.

Verder zijn we heel fier op ons **vlonderpad** in wording. Leuk om over de plankjes te lopen met rondom allemaal water. Het wordt een superleuke plek om te speuren naar allerlei libellen en andere waterbeestjes. Natuurlijk trachten we ook onze oude wandelpaden zo goed mogelijk te onderhouden en daarom hebben we voorbij maanden weer een aantal honderden meters hersteld en verhard zodat het ook goed toegankelijk blijft in de winter.

Wist je dat er dit jaar reeds **5000 uren gewerkt** werd in onze Polder? Het grootste deel natuurlijk door de inzet van de Goudklompjes en de scholen die zij begeleiden.

Dankzij de **geslaagde ledenwerfactie** van Natuurpunt hebben we vele nieuwe leden kunnen maken. De teller staat momenteel op 72 nieuwe leden voor onze afdeling door de actie en 1492 nieuwe leden voor al de Antwerpse afdelingen samen. Ons ledenaantal voor afdeling Hobokense Polder is hierdoor op 806 gekomen.

Het is altijd prettig om te eindigen met leuk nieuws. Wist je dat er in 2014 al **6 kalfjes** zijn geboren? We zijn blij te kunnen rekenen op hun goede en trouwe verzorgers André en Godelieve! Zij gaan elke dag op ronde, houden een oogje in het zeil en begeleiden geïnteresseerden naar onze kalfjes. In totaal staan er nu al 21 Galloway's en 3 Konikpaarden.

We wensen al onze leden graag een gezellig eindejaar en een schitterende start van 2015!

Tot op de Polderborrelwandeling!?

Danny

Zondag 4 januari om 14 u

Polderborrelwandeling: winterwandeling en Nieujaarsdrink in de Hobokense Polder

Gids: Wim Mertens

Inschrijven: Ria Thys, 0476/33 79 36 - ria.thys@telenet.be

Traditioneel wandelen we het nieuwe jaar in in ons eigen natuurgebied de Hobokense Polder.

Het is bovendien een mooie gelegenheid om de opgedane grammetjes (kiloetje?) door de feestelijkheden rond Kerst en Nieuwjaar er weer af te wandelen.

Praktisch:

We komen samen op de parking van Procap, Schroeilaan 15 te Hoboken om 14 u en wandelen een tweetal uurtjes in de winterse Polder. We eindigen onze wandeling weer op de parking, waar we je bij de warmte van een vuurkorf laten ge-

nieten van een Nieujaarsborrel en heerlijke hapjes, bereid door Hedwig, Godelief en Ria. Einde: omstreeks 17 u.

Kan je komen? **Bij voorkeur graag een seintje op bovenstaand GSM-nummer of mailadres ten laatste 3 januari.** Zo kunnen we de hoeveelheid verwennerijtjes bepalen. Heel welkom!

Je kan tussen 16 en 17 u aan Procap ook vogelvoederpakketjes en zoekkaarten voor je tuinvogels aanschaffen.

Voor prijzen: zie website www.hobokensepolder.be

Van harte welkom op onze activiteiten !

Honden kunnen in ons natuurgebied Hobokense Polder mee aan de leiband, maar kunnen niet mee bij andere activiteiten.

Kostendelend vervoer (7 eurocent/km wordt op de afspraakplaats georganiseerd)

Kindvriendelijke tocht

Voor deze activiteiten dient ingeschreven te worden

Zondag 4 januari om 14 u

Zwerfvuilopruiactie in en nabij de Hobokense Polder

Door Vreedzaam Protest tegen Zwerfvuil o.l.v. Eric Van Braekel, Frank Van de Craen en Marc Wouters

Al van in het voorjaar 2013 is Vreedzaam Protest tegen Zwerfvuil op initiatief van Eef Flo en samen met Natuurpunt Hobokense Polder elke eerste zondag van de maand actief in de Polder of aan de rand van de Polder om sluikestort op te ruimen. Dus stroop uw mouwen op, smeer uw kuiten en kom ons gerust (opnieuw) vergezellen want alle hulp zal nodig zijn.

Een extraatje: alle zwerfvuilopruiers worden vandaag om 16 u

verwacht op de parking van Procap om daar te mee te genieten van de Nieujaarsborrel en de hapjes, aangeboden door Natuurpunt Hobokense Polder.

Praktisch: Afspraak om 14 u op de Schroeilaan te Hoboken aan het toegangsbord nabij het station.

Info:

vreedzaamprotesttegenzwerfvuil@hotmail.com of www.facebook.com/vreedzaamprotesttegenzwerfvuil

Zondag 11 januari om 9 u

Natuurbeheer in de Hobokense Polder

Info: Danny Jonckheere, 0478/33 24 27 – jonckheeredesmedt@gmail.com of Wim Mertens, 03/216 93 62 - wim.a.mertens@skynet.be

Eenmaal per maand voorzien we halve dag weekendnatuurbeheer in de Hobokense Polder.

Er wordt gewerkt van 9 u tot 13 u. We kunnen ieders hulp gebruiken om het natuurbeheer uit te voeren: jong en oud, man en vrouw, ... Een greep uit de uit te voeren werken voor deze zomer en het komende najaar:

- maaien en afvoeren van maaisel

- onderhoud wandelpaden

- verwijderen van exoten

- verwijderen van sluikestort

Vele handen maken het werk lichter en geven ook een fijne sfeer. Dus welkom.

Afspraakplaats: Schroeilaan 15 (straat naast de spoorweg) aan de container achter firma Procap. Meebrengen: werkhandschoenen en stevige schoenen of laarzen

Donderdag 15 januari om 20 u

Open bestuursvergadering in Zaal Moretus

Alle geïnteresseerden welkom!

Weekend 17/18 januari

Internationale Wildwatervogeltellingen (WVT) in onze afdeling

(duikers, futen, aalscholvers, reigers, zwanen, ganzen, eenden, rallen, steltlopers, meeuwen facultatief)

Elke winter organiseert het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) zes watervogeltellingen in Vlaanderen: de midmaandelijke watervogeltellingen.

Hiermee wordt informatie verzameld over aantallen, verspreiding, numerieke trends en habitatkeuze van overwinterende watervogels in Vlaanderen. Het project draagt bij tot het internationaal monitoringproject "International Waterbird Census". Bij elke telling worden zoveel mogelijk gebieden bezocht die van belang zijn voor watervogels.

Het doel van deze tellingen is om een inzicht te verkrijgen in de aantallen, de trends en de verspreiding van watervogels die tijdens de winter of de trekperiode in onze wetlands verblijven.

Ook in onze regio wordt deze winter weer mid-maandelijks geteld in de verschillende forten, in de Hobokense Polder, op de waterplas van Waterlink op 't Kiel en op de Kielse vest. Dit levert niet meteen spectaculaire waarnemingen van zeldzame vogels op, maar het geeft toch inzichten in de gewijzigde situatie van vogelsoorten als kuifeend, winterta-

ling en meerkoet. Ook het belang van waterrijke biotopen, zeker in onze verstedelijkte omgeving, wordt er door aangetoond.

Praktisch:

Elke natuurliefhebber is erg welkom om eens mee te gaan tellen met de 'vaste tellers' die dit al jaren doen. De tellingen gebeuren bij goede weercondities, wat de precieze planning op voorhand bemoeilijkt. Geïnteresseerden nemen daarom best zelf vooraf contact op met één van de vaste tellers, zie hieronder en op de Ardea-blog. Op 14 maart 2015 kan je mee op de begeleide excursie waar we al deze gebieden bezoeken. Zeker een aanrader! Zie verder in de agenda voor de nodige info.

Telgebieden:

Hobokense Polder: andre.van.langenhove@telenet.be - 0486/82 68 22

Fort 8 en Schoonselhof: peggy.beers@telenet.be - 0485/52 81 25

Waterlink Aquafin: peter.bastiaansen@gmail.com of Joris Van Reusel - 0486/83 62 34

Park Kielse Vest: jan_de_bie@telenet.be - 0479/97 67 03

Zaterdag 31 januari om 18.30 u

Gezellig samenzijn met algemene vergadering van onze vzw Feestelijke maaltijd !!!!

Info: Danny Jonckheere, 03/ 828 64 03 - jonckheeredesmedt@gmail.com

Om 18.30 u staat na een **verwelkomingsaperitief** een **feestelijk buffet** op ons te wachten. We laten het ons smaken.

Maar we maken ook tijd om het **jaaroverzicht 2014** van onze afdelingswerking voor te stellen in de vorm van een becommentarieerde (computer)diashow. En we geven je al zeker een **vooruitblik** op onze plannen voor 2015.

We willen ook ons bestuur versterken !!! Ben je kandidaat bestuurslid,

geef dan je naam door aan voorzitter Danny of penningmeester Luk.

We besluiten de avond met een lekker **dessertje**.

Einde omstreeks 22 u.

Ons gezellig samenzijn gaat door in CC Moretus, Berkenrodelei Hoboken

Al deze verwennerijtjes (aperitief - soep - belegde broodjes - dessert, maar ook de

Krakeenden - Foto: Luc Van Schoor

Blauwe reiger - Foto: Joachim Pintens

Allemaal mensen met een hart voor de natuur
Foto: Luk Smets

zaalhuur komt neer op 20 euro per persoon). Maar we willen jou extra vertroetelen en bieden dit alles aan aan 10 euro per persoon. **Inschrijven door storting van 10 euro p/p op onze rekening BE81 5230 8065**

0424 van Natuurpunt Hobokense Polder ten laatste 26 januari met als mededeling "Gezellig samenzijn". Dranken (wijnen, bieren, frisdranken en warme dranken) dienen ter plekke afgerekend te worden. Heel welkom!

Zondag 1 februari om 14 u

Zwerfvuilopruiactie in de Hobokense Polder

Door Vreedzaam Protest tegen Zwerfvuil o.l.v. Eric Van Braekel, Frank Van de Craen en Marc Wouters - Meer info: zie 4 januari

Februari/maart

Paddenraapactie in de Schansstraat en omgeving Polderstad

Verantwoordelijke coördinatoren:
Schansstraat: Wendy en Mark, 03/ 293 66 35
Polderstad: Nancy, 03/830 48 87

In februari en maart organiseert Natuurpunt elke dag – bij gunstige weersomstandigheden voor amfibieën (dit is bij vochtig en niet te koud weer) - raapacties van overtrekkende padden, kikkers en salamanders in de omgeving van Polderstad. We helpen deze dieren bij het vallen van de schemering. Alle hulp hierbij is dan welkom !

Maar sinds 2012 hebben we nog een tweede actie lopen. Vermits we een paddenscherm hebben geplaatst in de Schansstraat zal er zowel 's

morgens als 's avonds een korte toer langs het scherm moeten gedaan worden.

Meebrengen: een zaklamp en indien mogelijk een fluorescerend vestje of een fluobandje.

Info: Wil je meewerken 's avonds of 's morgens of wil je meer info, neem dan contact op met Danny Jonckheere, 03/828 64 03 - jonckheeredesmedt@gmail.com

Tijdens de actie zelf neem je best contact op met één van beide coördinatoren.

Paddenscherm in de Schansstraat
Foto: Danny Jonckheere

Weekend 14/15 februari

Internationale Wildwatervogeltellingen (WVT) in onze afdeling

Meer info: zie 17/18 januari

Maandag 16 februari om 19.30 u

Start Uilencursus: Theorieles 1

Ook les op 23 februari (praktijk), 2 maart (theorie) en 9 maart (praktijk). Meer info: zie verder in Polder.blad

Donderdag 19 februari om 20 u

Open bestuursvergadering in Zaal Moretus

Alle geïnteresseerden welkom!

Zaterdag 21 februari om 9 u

Natuurbeheer in de Hobokense Polder

Info: Danny Jonckheere, 0478/33 24 27 – jonckheeredesmedt@gmail.com of Wim Mertens, 03/216 93 62 - wim.a.mertens@skynet.be
Meer info: zie 11 januari

Zondag 1 maart om 14 u

Zwerfvuilopruiactie in de Hobokense Polder

Door Vreedzaam Protest tegen Zwerfvuil o.l.v. Eric Van Braekel, Frank Van de Craen en Marc Wouters
Meer info: zie 4 januari

Zwerfvuilopruiactie
Foto: Frank Van de Craen

Zaterdag 14 maart vanaf 8 u

Internationale Wildwatervogeltellingen (WVT) Fietstocht Waterwildtellingen in de ARDEA regio

Begeleiding: Luc Van Schoor 0494/33 63 09

Op vraag van enkele Natuurpuntleden kan je vandaag kennismaken met de plaatsen waar elke winter zes midmaandelijke waterwildtellingen in beide Natuurpuntafdelingen doorgaan. Dit kan via een begeleidde fietstocht vanuit Hoboken en Wilrijk. Aansluiting mogelijk op de verschillende telplaatsen. Per plaats is een wandeling van max. één uur voorzien waarbij de verantwoordelijke teller (of zo nodig vervanger) je graag wat meer zal vertellen over wat er van watervogels overwintert. Elke vogel en natuurliefhebber is erg welkom op deze speciale verkenningstocht naar de verschillende forten en natuur/parkgebieden in de eigen regio.

Voormiddag: bezoek telplaatsen NP Hobokense Polder

Begeleide fietstocht: Vertrek 8 u Parking sportcomplex Sorgvliedt - Krijgsbaan Hoboken

Park Kielse vest met Jan De Bie: Afspraak om 8.30 u aan brug Mastvest, Eric Sassen – einde Jan Baptist Verlooystraat

Waterlink - Aquafin met Peter Bastiaensen: Afspraak om 9.15 u hoek Emiel Vloorstraat/Kielsbroek, naast Esso station

Hobokense Polder met André Van Langenhove. Afspraak om 10.30 u

langs de Schroeiiaan bij bareel station Hoboken

Fort 8 Hoboken met Luc Van Schoor: Afspraak: om 11.45 u, parking sportcomplex Sorgvliedt- Krijgsbaan te Hoboken

Middagpauze met picknick mogelijk in lokaal de IJsvogel, Fort 7, Legerstraat 40 te Wilrijk tussen 13 -13.45 u (dranken verkrijgbaar)

Namiddag: bezoek telplaatsen Natuurpunt Zuidrand Antwerpen

Fort 7 met Luc Van Schoor: Afspraak om 13.45 u, Fort VII, Legerstraat 40 te Wilrijk

Begeleide fietstocht: Vertrek om 14.45 u: Fort 7 te Wilrijk

Fort 6 met Marc Hofman: Afspraak om 15 u einde Universiteitsplein, Wilrijk, bij ingang Fort

Fort 5 met Marc Hofman: Afspraak om 16.15 u: parking Kerkplein, Edegem bij ingang Fort. Einde in Edegem rond 17.30 u

Meebrengen: verrekijker, stevig schoeisel, regenvestje en zo nodig lunchpakket voor middagpauze NP-lokaal IJsvogel in Fort 7

Pijlkstaart - Foto: Joris Van Reusel

Canadaganzen
Foto: André Van Langenhove

Winters natuurbeheer
Foto: Luk Smets

Zondag 15 maart om 9 u

Natuurbeheer in de Hobokense Polder

Info: Danny Jonckheere, 0478/33 24 27 – jonckheeredesmedt@gmail.com of Wim Mertens, 03/216 93 62 - wim.a.mertens@skynet.be
Meer info: zie 11 januari

Donderdag 19 maart om 20 u

Open bestuursvergadering in Zaal Moretus

Alle geïnteresseerden welkom!

Zondag 22 maart om 8.45 u

Daguitstap naar het Meetjesland en de Lembeekse bossen

Inschrijven bij luk.smets@telenet.be - 0477/66 94 32

Vandaag rijden we naar het Meetjesland en de Lembeekse bossen ten in de buurt van Eeklo. Natuur is hier geen ijdel woord. Deze streek is uit-

gestrekt en bezit nog enkele mooie natuurgebieden.

Er zijn de prachtige krekens in het noorden, oude overstromingsgebie-

Meetjeslandse kreek

den van 'De Honte' of Westerschelde. Maar ook rond de kreken liggen tal van pareltjes waar kleine natuurreservaten ontplooiën tot stukjes natuur om van te genieten, zonder dat de mens het al te veel kan beschadigen. Nergens in het Meetjesland is de invloed van de zee zo tastbaar aanwezig als in het krekengebied. Vanaf de 12de eeuw drong de zee hier regelmatig binnen. Daarbij werden telkens nieuwe lagen vruchtbare klei afgezet en werden geulen uitgeschuurd in het landschap. Het bewijs hiervan zie je nog altijd aan de talrijke kreken die meestal gevuld zijn met zilt (zout) water.

In de voormiddag verkennen we de omgeving van Sint-Jan-in-Eremo, het dorpje met tegelijk de mooiste én de minst toepasselijke naam van Vlaanderen. "In Eremo" betekent immers "in de woestijn", terwijl het dorp omgeven is door kreken. We wandelen met Bart Vandevoorde, voorzitter van Natuurpunt Meetjeslandse Kreken de Gruttowandeling (= ca 5 km).

Na de middagpicknick verplaatsen we ons naar de Lembeekse bossen. Dit boscomplex van 305 ha

strekt zich uit over Lembeke, Oosteeklo en Waarschoot op een zandrug, die loopt van Oedelem tot Stekene. Waar vruchtbare grond te vinden was, werd er gekapt, maar eveneens werden delen terug bebost, vanwege de nood aan hout voor de mijnbouw. In de kruidlaag worden lokaal heiderelicten aangetroffen. Deze relictten duiden op de vroegere wastine die er aanwezig was: een complex van grasland, heide, struweel en bos. Op bepaalde plaatsen probeert men deze heiderelicten tot zijn recht te laten komen. Zo kan men hier en daar struikheide aantreffen, vooral op plaatsen waar onlangs bomen werden gekapt. Een opvallende soort in het gebied is de rode bosmier, die je kan ontdekken door de mierenhopen op te sporen. En de sperwer maakt dankbaar gebruik van de brede lanen in het bos. We maken in dit gebied een fikse wandeling van ca 6 km.

Praktisch: we vertrekken met auto's

op basis van kostendelend samenrijden (7 eurocent/km) om 8.45 u aan Zaal 't Spant, Boomsesteenweg 335 Wilrijk (parkeren onder viaduct). We zijn terug in Wilrijk omstreeks 18 u. Meebrengen: picknick, verrekijker, laarzen !!!, warme kledij.

Deelnameprijs: **2 euro per persoon** (= de vergoeding voor de gids en als steun voor de plaatselijke Natuurpuntafdeling). Mag ter plekke afgerekend worden.

Inschrijven voor 20 maart bij Luk Smets en melden of je vervoer wenst!

"Ganzondag" Zondag 11 januari van 10 u tot 17 u

"Waar je ook kijkt, overal zie je stukjes haven: kranen, windmolens, een stapel containers, de kerncentrale van Doel, in de verte zelfs een containerschip, dat achter de dijk langzaam verder over de Schelde vaart. Maar al die activiteiten lijken de duizenden vogels hier niet te storen," vatte iemand zijn ervaring op de 4e Ganzondag 2014 samen. In 2015 neemt **Natuurpunt WAL-Kern Haven** je opnieuw mee in het boeiende verhaal over vogels, natuur en industrie. We ontvangen u en uw vereniging met plezier om mee te genieten van deze dag.

Het is de vijfde keer dat de Ganzondag wordt georganiseerd: het wordt een echte feesteditie met enkele extraatjes en verrassingen!!

In de polders verblijven elke winter duizenden ganzen, eenden en andere wintervogels, die we je met verrekijkers en telescopen laten bekijken. Vaste waarden zijn grote aantallen grauwe ganzen, kolganzen, brandganzen en smienten, en verder zilverreigers, goudplevieren en kiekendieven. Voor de fijnproevers zijn er bovendien de jaarlijkse speciale wintergasten. In het voorjaar van 2014 vertoefde er onder meer een heuse sneeuwgangs tussen de honderden brandganzen op Doelpolder Noord. Ook benieuwd wat bijzonders ons pad kruist dit jaar?

De 'ganse' dag lang kan je met een gids of op eigen houtje wandelingen maken naar en door het projectgebied van Hedwige-

Prosperpolder en Doelpolder Noord. Een kijkje nemen over de Scheldedijk is ook altijd de moeite waard, zeker bij laag water komen er steltlopers hun kostje bij elkaar scharen.

Plaats: Infokeet, Zoetenberm 6A, 9130 Doel (deelgemeente van Beveren) De infokeet is gelegen op het kruispunt van de Westlangeweg en de Zoetenberm. Een routebeschrijving vind je op <http://www.hedwigeprosper.be/> route Parkeren kan aan de infokeet zelf. Voor de laatste info over het programma en vertrekuren van de wandelingen: www.natuurpuntwal.be of johan.baetens@natuurpunt.be - 0484/23 75 59

Het Grote Vogelweekend

Tel de vogels in je tuin ... en op je schoolplein !!!

Je kan bij Natuurpunt Hobokense Polder nevenstaande producten aankopen: **vetbollen, pinda-nootjes, mengsel van vet met zaden, geplastificeerde zoekkaarten over tuinvogels, een prachtig informatief boekje over tuinvogels.**

Prijzen hiervan vind je op onze website: www.hobokensepolder.be.

Wanneer aan te kopen?

- Ofwel tijdens Polderborrel op zondag 4 januari van 16 tot 17 u (parking Procap, Schroeilaan, Hoboken)
- Ofwel tijdens het Gezellig samenzijn in Zaal Moretus, Berkenrodelei, Hoboken op zaterdag 31 januari

Maar je kan ook rechtstreeks op de nationale website van Natuurpunt **Het Grote Vogelweekend Vogelpakket** bestellen.

Een sterke zadenilo van duurzame kwaliteit met rondom verschillende zitstokjes, zodat de vogels rustig het voer kunnen verorberen + een olierijke zadenmix, speciaal samengesteld om in silo's te gebruiken (klontert niet bij regen).

De bijgevoegde wenskaarten van de huismus of roodborst zijn geschikt voor elke gelegenheid. Normaal: 19,70 euro NU !!! Actieprijs: **14,95 euro** Ook te verkrijgen op naaststaande data!

Het is winter en bar koud. Tijd dus om de vogels in onze tuin te helpen met zelfgemaakte vetbollen, lekkere nootjes of een geschilde appel. Zo ben je verzekerd van heel wat vogelgeketter tijdens **Het Grote Vogelweekend op 17 en 18 januari**. Tel de mezen, mussen en lijsters in je tuin en geef je resultaten online door. **Van 12 tot 16 januari kunnen ook scholen hun schoolpleinvogels doorgeven** via de grote vogeltelling voor scholen. Elke getelde vogel telt!

In 2014 telden meer dan 20.000 mensen in meer dan 14.000 tuinen meer dan 372.000 vogels. Een prachtig resultaat dat we in 2015 minstens willen evenaren. Voor het eerst sinds 2011 is niet de vink, maar de huismus terug de meest getelde vogel in onze Vlaamse tuinen. De vink zakt naar de tweede plek. Een verklaring daarvoor is het uitblijven van een echte winter en het betere noten-najaar van 2013.

Met deze massale tuinvogeltelling schets je samen met duizenden andere tellers een beeld van de vogelrijkdom in onze tuinen en leer je hoe je de vogels het beste kan helpen tijdens deze koude winterdagen. Surf naar www.vogelweekend.be en ontdek hoe je je tuin kan voorbereiden op Het Grote Vogelweekend. Succes!

Cursus Uilen i.s.m. ARDEA

Ransuil - Foto: Hugo Willockx

Van alle vogels zijn uilen zeker één van de meest fascinerenden. Als nachtroofvogels zijn ze grotendeels enkel actief tijdens de donkere uren en verschijnen ze maar heel af en toe, en dan nog meestal erg toevallig, voor onze ogen.

Het geroep en gekrijs van uilen is zo verbonden met spannende scenes in het bos dat deze dieren een haast mythische betekenis hebben gekregen: de wijze geesten die ons in de duisternis gadeslaan en overdag verborgen in het gebladerte een uiltje knappen.

Omdat uilen in onze contreien ook behoorlijk zeldzaam zijn geworden

komen we ze zelfs tijdens natuur- en vogelexcursies amper tegen. Het verdwijnen van geschikte leefgebieden en broedplaatsen en de impact van allerlei landbouwtechnieken op de voornaamste voedselbronnen (muizen) maakte uilen, aan de top van de voedselpyramide tot erg bedreigde soorten. Gelukkig zorgden grootschalige en langdurige beschermacties voor de kerkuil er voor dat die soort het weer redelijk doet, en ook voor de steenuil wordt meer en meer actie ondernomen. De bosuil laat ook weer wat meer van zich horen, zelfs in stedelijke parken, o.a. gebruik makend van speciaal voor hem gemaakte broedkasten.

Omdat uilen zo'n fascinerende vogels zijn, én omdat vogelwerkgroep ARDEA in 2015 een eerste uilenonderzoek plant in haar werkingsgebied Antwerpen-regio zuid, organiseren we een korte maar boeiende uilencursus.

Tijdens twee lessen theorie leren we de voornaamste inheemse uilensoorten beter kennen: veldkenmerken, voorkomen, gedrag, geluid, voedsel, jachttechniek etc. en gaan we in op de actuele problematiek rond uilen. Tijdens twee praktijklessen in de donkere uurtjes trekken we het veld, het bos of het park in om te trachten een uil te horen of te zien, en leren we meer over hun sporen, hun biotoop en concrete beschermingsprojecten. De locaties worden pas tijdens de cursus bepaald.

Praktisch: De cursustheorie wordt gegeven door ervaren Natuurpunt-educatie docent Koen Leysen; de praktijklessen worden georganiseerd door ARDEA.

Data: **maandag 16 februari (theorie), maandag 23 februari (praktijk), maandag 2 maart (theorie), maandag 9 maart (praktijk).**

Plaats: CC Moretus, Berkenrodelei, Hoboken.

Uur: 19.30 u tot 22.15 u (theorie); de praktijklessen kunnen iets vroeger starten of iets later eindigen, dat wordt tijdens de eerste les meegedeeld. Inschrijvingen: **Deelnameprijs 18 euro voor Natuurpuntleden** en 24 euro voor niet-leden **te storten op BE81 5230 8065 0424 van Natuurpunt Hobokense Polder** met vermelding "Uilencursus"

Meer informatie: Joris van Reusel, info@jupiter24.be - 0486/83 62 34 of Luc van Schoor, 0494/33 63 09 of via vogelwerkgroep ARDEA.

Voor de liefhebbers!

Op woensdag 4 februari is er om 19.30 u in De IJsvogel, Legerstraat Wilrijk een startmoment voorzien voor al wie wil helpen bij de monitoring de uilen in de ARDEA-regio. Cursisten maar ook alle andere geïnteresseerden zijn welkom !

Bosuil

Wandel- en fietsweekend in De Groote Peel (NL)

Noteer nu al op je splinternieuwe Natuurpuntkalender 2015:

Vrijdag 28 tot en met zondag

30 augustus 2015: Wandel- en fietsweekend in De Groote Peel in Nederland (grens Noord-Brabant en Limburg).

Leiding: Jan Eulaers.

Inschrijven kan vanaf april. Hou dus zeker het volgend Polderblad in de gaten !!!!!

Paddenscherm plaatsen en Paddenoverzetacties in Hoboken... Helpende handen gevraagd!

Danny Jonckheere

Voor het 23 jaar op rij gaan we weer van start met onze paddenoverzetacties. Dit natuurlijk om onze padden en kikkers een veilige oversteek te garanderen.

Vanaf februari tot en met einde maart zijn dit de maanden waar dat de padden, kikkers en salamanders hun voortplantingspoelen? (aan Fort 8 een springbak van de hondenschool) op zoeken, en om daar een partner te vinden. Eerst worden de salamanders actief, dit kan al vanaf eind januari of begin februari. Zij kijken precies iets minder naar de thermometer dan wij, zij zijn dus iets vroeger dan de andere beestje en omdat ze zo klein zijn worden ze soms wel over het hoofd gezien. Maar onze vaste medewerkers krijgen hier een beter oog voor en vinden dus telkens weer meer salamanders dan anders. Dit alles gebeurt langs de zeer drukke Scheldelei en in de achterste straten van Polderstad.

Aan Fort 8 worden ze opgevangen in ons paddenscherm. De dieren

worden actief rond een uur of 18.30 u en dit tot ca 22 u en bij regenachtig weer kan dit soms wel wat uitlopen tot 24 u. En dan heb je altijd meer kans om bruine kikkers te vangen, want zij houden van al dat nat.

Dus we hebben jullie hulp zeer hard nodig om ze een handje te helpen met het oversteken van de straat.

Voor de actie aan het Fort 8 gaan we weer een scherm plaatsen. Als u interesse heeft om te komen helpen voor zo wel het plaatsen van het scherm als met het helpen met het overzetten van onze padden en kikkers geef een seintje.

Een leerling van 5de leerjaar Polderstadschool droomt van de kikker die prins wordt!

Foto: Katia Van de Voorde

We noteren ook de aantallen en de waargenomen soorten aan de hand van onderstaand formulier.

Voor verdere info bel of mail Danny Jonckheere 0478 33 24 27 of jonckheeredesmedt@gmail.com

HYLA AMFIBIEËN en REPTIELEN WERKGROEP van NATUURPUNT							WAARNEMINGSFORMULIER AMFIBIEËN EN REPTIELEN			
Vak A		Coördinaten locatie:								
			Plaatsnr. op kaart:		Formulernr.					
Gemeente of deelgemeente:						Datum:				
Waarnemer: (adres, telefoon, e-mail)										
Vak B					aantal	aantal	aantal	aantal		
Waargenomen soort(en):		"GEEN"			juvenielen	adulten	M adulten	V adulten		
Alpenwatersalamander - <i>T. alpestris</i>										
Kleine watersalamander - <i>T. vulgaris</i>										
Gewone Pad - <i>B. bufo</i>										
Bruine kikker - <i>R. temporaria</i>										
Groene kikker - <i>R. kl. esculenta</i>										
Vak C										
LANDBIOTOOP (voor waarnemingen op het land):										
akker	weide	loofbos	naaldbos	bosrand	hakhout	aanplant	heide	moeras		
weg- / spoorwegberm	weg	tuin	woning	greppel	andere:					
GEDRAG DIER:		zonnend	foeragerend	schullend	andere:					
AARD VAN WAARNEMING:		net	fuik	rechtstreeks	overdag	bij nacht	verkeers-	slachtoffer		

Gezellig samenzijn met ledenvergadering Natuurpunt Hobokense Polder vzw

Op **zaterdag 31 januari 2015** gaat de jaarlijkse algemene vergadering van onze vzw door.

We maken er een feestelijke gebeurtenis van met een superheerlijke maaltijd. Tussendoor houden we de **jaarlijkse vergadering** van onze vzw. Ook dat houden we ludiek dank zij moderne multimedia.

Al onze leden zijn op deze vergadering uitgenodigd. Ieder Natuurpuntlid van onze afdeling is immers statutair toegetreden lid van onze vzw. Onze vereniging heeft echter ook **stemgerechtigde leden** nodig. De drempel om stemgerechtigd lid te worden ligt echt niet hoog. Stuur een briefje of mailtje aan onze voorzitter met je kandidatuur.

Enige voorwaarde om aanvaard te worden is dat je lid bent van onze afdeling.

Agenda

- Aanvaarding van nieuwe stemgerechtigde leden, eventueel ontslagen van stemgerechtigde leden.
- Jaaroverzicht 2014 aan de hand van een uitgebreide diashow.
- Financieel verslag 2014 en begroting 2015.
- Jaarvoorblick 2015: wat bieden we ?
- Verkiezing nieuwe bestuursleden. Voel je je geroepen onze bestuursploeg te versterken, aarzel dan niet je naam op te geven aan voorzitter Danny Jonckheere of penningmeester Luk Smets (zie achteraan).
- Rondvraag.

Voor praktische schikkingen voor het feest-etentje: zie kalender 31 januari

Wie het wenst, kan tijdens het Gezellig samenzijn wintervoeding voor tuinvogels aanschaffen: o.a. vetbollen, pindanootjes, ... en ook een zadensilo met zitstokjes met zadenmix en wenskaarten.

Deze handelaars ondersteunen Natuurpunt Hobokense Polder

Hartelijk dank aan onderstaande handelaars en bedrijven voor de financiële ondersteuning die we van hen krijgen voor de verdere ontwikkeling van ons natuurgebied

Fietsenwinkel Hobobikes BVBA, Kapelstraat 137, 2660 Hoboken Tel. 03/827 58 47
DVV Kantoor "Alert", Kioskplaats 62, 2660 Hoboken Tel. 03/827 31 50
Verzekeringskantoor Marc Van Ruymbeke, Frans Smekensstraat 7, 2660 Hoboken Tel. 03/827 29 48
Beenhouwerij Van der Keere, Kapelstraat 39, 2660 Hoboken Tel. 03/827 53 01
All Rent, Hollebeekstraat 7 2660 Hoboken, Tel. 03/827 34 83
Tuinaanleg Huylebroeck, Jules Pauwelstraat 50/52 2660 Hoboken, Tel. 03/830 44 90
Uurwerken, juwelen en optiek, Annik De Mey, Kioskplaats 81 / 83, 2660 Hoboken Tel. 03/830 21 12
RuReno, Elektro en renovatie, C. Verschaevestraat 8, 2870 Breendonk, Tel. 0494/06 69 42
Firma Procap, Plastiëken dopjes, Schroeilaan 15, 2660 Hoboken Tel. 03/830 40 00
Aan tafel BVBA, Fried Denayer, Pierre Van den Eedenstraat 47, 2660 Hoboken Tel. 03/828 53 28
Taverne De Schorren, Graspolderlaan 32, 2660 Hoboken Tel. 03/828 49 96
Belfius Bank, Kioskplaats 62, 2660 Hoboken Tel. 03/827 51 53

ANKONA-ontmoetingsdag (Exotische) liefde voor en in de natuur Zaterdag 14 februari (UA - Campus Groenenborger, Antwerpen)

De jaarlijkse ANKONA-ontmoetingsdag is het uitgelezen moment om collega-natuurlijfebbers te ontmoeten en nieuwtjes uit te wisselen. De ANtwerpse KOepel voor NATuurstudie (www.provincieantwerpen.be, zoeken op 'ANKONA') organiseert zoals ieder jaar deze studiedag én trefdag i.s.m. de Universiteit Antwerpen (UA), departement Biologie - ECOBE.

De 18de editie heeft plaats op zaterdag 14 februari 2015 (Valentijnsdag) op de UA-Campus Groenenborger (Groenenborgerlaan 171, 2020 Antwerpen) en start om 9.30 u. Deze speciale editie heeft als thema 'Exotische liefde voor én in de natuur'.

Deelname is gratis, maar vooraf inschrijven is verplicht en kan t.e.m. 5 februari 2015. Inschrijven doe je bij voorkeur digitaal via de ANKONA-website.

Om 11 u zal onze eigenste Joris Van Reusel de Vogelwerkgroep ARDEA en de film Slechtvalken op 't Kiel voorstellen !!!!

Meer info:
ANKONA-secretariaat (Provincie Antwerpen):
Desguinlei 100, 2018 Antwerpen
Koen Cuypers, tel. 03 240 59 88
ankona@provincieantwerpen.be
www.ankona.be

Provincie
Antwerpen

PROGRAMMA:

Voormiddag: Vanaf 9u15 ontvangst (koffie/thee)

9u30u - 9u40: Verwelkoming (Rik Röttger, gedeputeerde Leefmilieu, provincie Antwerpen)

9u50 - 12u: Workshop A: 'Microscopie voor Absolute Beginners' (Frank Van Campen, Koninklijk Antwerps Genootschap voor Micrografie (KAGM))

9u50 - 12u: Parallele SESSIE 1: 'Soortenbescherming: te land en in de lucht'

9u50: Invasieve ganzen bestrijden: Waarom en hoe? Ervaringen in provincie Antwerpen (Tim Adriaens, INBO)

10u25: 5 jaar veermuizenonderzoek in het fort van Borsbeek (Bram Van Balleer, Vleermuizenwerkgroep van Natuurpunt)

11u: Voorstelling ARDEA-vogelwerkgroep en toelichting film slechtvalken op 't Kiel (Joris Van Reusel, ARDEA-vogelwerkgroep van Natuurpunt) en

11u45: Voorstelling steenuilenwerkgroep en 'nacht van de steenuil' (Philippe Smets, Steenuilenwerkgroep Natuurpunt)

9u50 - 12u: Parallele SESSIE 2: 'De exotische liefde van UA voor Afrika'

9u50: Het nieuwe biodiversiteitscentrum in Kisangani (Congo) en hun projecten (Erik Verheyen, KBIN-Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen)

10u25: Vogelonderzoek in tropische bosfragmenten (Erik Matthysen, UA)

11u: Muizen, virussen, hyena's en olifanten... (Herwig Leirs, UA)

11u30: Met UA-studenten op natuurstage in Tanzanië (Luc De Bruyn, UA)

9u50 - 12u: Parallele SESSIE 3: 'Grazen en monitoren langs onze wegen'

9u50: Ecoduct van Postel over E34 - T0 meting (Kris Boers, Zoogdierenwerkgroep van Natuurpunt)

10u25: Holle wegen: onderzoek in de provincie Antwerpen (Dries A. W. Martens, Thomas More en Natuurpunt)

11u Inzetten van grote (inheemse) grazers in natuurbeheer - ervaringen en wat levert het op naar biodiversiteit? (Geert De Blust en Jan Van Uytvanck, INBO)

11u30: De nieuwe wildernis: een haalbare beheervorm in de provincie Antwerpen? (Jens Verwaerde, Natuurpunt)

Middagpauze: Vanaf 12u broodjesmaaltijd en mogelijkheid tot het bezoeken van info- en boekenstands

13u: Vertoning natuurfilm 'Bronnen van de Grote en Molse Nete' (Frans Verhoeven)

Namiddag:

13u45 - 15u15: Praktische workshop B: 'Determineren van oppervlaktewantsen' (Eric Stoffelen, Poelenwerkgroep Natuurpunt)

Of lezingen in plenum

13u45: Korte berichtenrubriek

14u15: Ooievaars Zonder Grenzen: De ooievaars van Planckendaal bekeken met een Europese bril (Zjef Pereboom, KMDA-CRC)

14u45: Gloednieuwe Europese verordening 'invasieve soorten': wat betekent dit op het terrein? (Myriam Dumortier, Europese Commissie - DG Leefmilieu)

15u15: PAUZE

15u45: Soortenbeschermingsprogramma Antwerpse Haven (Johan Baetens, Natuurpunt WAL)

16u15: Flierten in het groen - Vandaag Valentijnsdag (Joeri Cortens, Natuurpunt Educatie)

16u35: RECEPTIE

Wat gebeurt er in de Polder?

Tekst: Wim Mertens - Foto's: André Van Langenhove

plantendeeltjes uit tot haarden van meerdere tientallen vierkante meters.

In 1997 erkende het Vlaamse gewest de Hobokense Polder als natuurreservaat. De beheersubsidie die hiermee samenhangt maakte een grootschalige aanpak van de bestrijding van Japanse duizendknoop mogelijk.

Na wat onervaren en ongecoördineerde acties begonnen we in 2005 met een **systematische bestrijding**, waarbij we principieel beslisten **geen pesticiden** te gebruiken. Sindsdien testten we een aantal bestrijdingsvormen uit. Het afdekken met maten of geotextiel was geen succes, tussen de spleten en aan de randen staken gegarandeerd duizendknoopscheuten de kop op.

Frequent maaien, tot 5 x per jaar, bracht meer op. Op de stevige wortelstokken ontsproten aanvankelijk wel veel meer scheuten, maar deze

Wandelpaden

Vele bezoekers vloekten de voorbije winters wel eens binnensmonds als ze op het wandelpad langs de Orchideeënwei liepen. Het was er steevast erg drassig en slijkerig. Vorig jaar vloekten ze waarschijnlijk hardop, want ook het wandelpad ernaartoe tussen het Rallegat en het Broekskot was herschapen in één grote modderpoel door grootschalige beheerwerken in de omgeving. Dit riep om een duurzame oplossing.

Daarom hoogden we in september en oktober een groot deel van dit wandelpad op met goed drainerend steenpuin en lieten we het afwerken met boskiezel. Mogelijk moet het wandelpad hier en daar nog een beetje meer opgehoogd worden. Dat zal wel duidelijk worden als het nog eens goed regent deze winter. Op het natste stuk van het wandelpad bieden we wandelaars zelfs het comfort van een verhoogd plankenpad. Door het oppervlakkig afgraven langsheen dit pad verdwijnt de Japanse duizendknoop die er her en der groeide en krijgt de wandelaar een echte moeraservaring. Tegelijkertijd vormt de ondiepe plas er nu een goede buffer tegen de Japanse duizendknoop die uit het begrazings-

raster tracht te ontsnappen. Helaas zullen wandelaars ook deze winter nog reden tot vloeken hebben.

De laatste dagen van de werkzaamheden aan het pad regende het dermate hard dat opnieuw een stuk wandelpad door de rupsvoertuigen werd vernield en omgetoverd in een modderpoel. Dit stuk, tussen de Scheldelei en de kijkhut, zal volgend jaar hersteld worden, nu is het er te nat voor.

Japanse duizendknoop

De Japanse duizendknoop koloniseerde eind jaren 1960 clandestien de Hobokense Polder. Verstopt in aangevoerde grond, puin en huisvuil vonden kleine stukjes duizendknoop geschikte groeiplaatsen. Meer dan 20 jaar kreeg deze woekerende soort min of meer vrij spel.

Op enkele plaatsen trokken vrijwilligers de stevige stengels wel met bossen uit de grond, maar op de meeste plekken groeiden de kleine

bleven klein, ah ja ze werden ook vijf keer afgemaaid. Belangrijker is dat tussen de scheutjes vele andere plantensoorten verschenen. Na enkele jaren nam het aantal duizendknoopscheuten terug af, ondertussen hebben we de maaifrequentie dan ook verlaagd naar 2-3 x per jaar. De duizendknoop is niet verdwenen en het lijkt er op dat we het maaibeheer nog jarenlang moeten volhouden.

Begrazing leverde het beste resultaat op. Al snel veranderden de homogene duizendknoopvegetaties in structuurrijke en bloemrijke ruigtes. Ook hier blijft de duizendknoop nog jaren aanwezig met kleine scheutjes, maar op enkele plekken lijkt hij nu (na 12 jaar begrazing) toch volledig verdwenen.

De laatste jaren hebben we ook geëxperimenteerd met het **afgraven van de groeiplaatsen**. Als deze plekken nadien langdurig onder water staan, schiet de soort er niet meer op.

Momenteel werken we aan een **nieuwe bestrijdingsstrategie** waarbij we de ervaringen uit het verleden gebruiken. In het Centrale deel willen we op termijn (10 jaar?) volledig af van de Japanse duizendknoop. Hier zullen we de haarden zoveel mogelijk afgraven. De afgegraven grond, met de zeer vruchtbare wortelstokken, zullen we op half afgedekte huisvuil- en puinstorten in het begra-

zingsraster deponeren waar nu al Japanse duizendknoop groeit. Hiermee winnen we drie keer. Eén, de totale oppervlakte begroeid met Japanse duizendknoop neemt af. Twee, de oppervlakte moerasvegetatie neemt toe (dit is een basisdoelstelling van het beheerplan). Drie, oude storten worden afgedekt. In 2015 zullen we een plan van aanpak opmaken, dat vanaf 2016 kan worden uitgevoerd als we groen licht krijgen van de Stad en het Agentschap voor Natuur en Bos.

Regulier beheer

Alle graslanden konden dit jaar, ondanks de natte zomer, naar behoren gemaaid worden. Met de rietlanden

lukte dat niet zo goed. Het grootste deel van de geplande maaierwerken in de rietvegetaties viel letterlijk in het water. Gelukkig is dit minder cruciaal omdat we de rietlanden sowieso slechts één keer om de 3 à 5 jaar maaien.

Geboorte kalfjes

Een heuse babyboom deze herfst in de Polder. In oktober en november zijn er liefst **5 kalfjes** geboren, allemaal gezond en wel. Hierdoor is de Gallowaykudde tijdelijk uitgebreid tot 21 stuks. Blijkbaar niet zo makkelijk om die allemaal samen te houden, want je vindt de runderen nu veelal verspreid in kleinere groepjes. In februari zullen de mensen van Natuurpunt enkele dieren meenemen, want voor 21 runderen en 3 paarden is er waarschijnlijk wel wat te weinig eten.

Sluikstort

Tijdens beheerwerken in de buurt van de Metaalstraat stond de bareel enkele uurtjes open om maaisel naar de straat af te voeren. Een halfuurtje tussen twee afvoerbeurten in was voldoende om sluikestorters hun slag te laten slaan. In de grote hoop afbraakpuin werden dit keer ook enkele geadresseerde enveloppen gevonden. De info werd doorgegeven aan de politie en de sluikestortcel. Wat er nadien gebeurd is, weten we niet, maar voor één keer bestaat de kans dat de vervuiler effectief betaalt.

Werken in de Polder met de Goudklompjes en anderen September - november 2014

Tekst: Roger Desmedt - Foto's: André Van Langenhove

Vaste ploeg GKI's: Gilbert VdV, André VL, Franz VL, Michel C, Chris V, Peter VE, Johan R., Jos DG, Gilbert P, Andreas R, Freddy V, Luc D., Francina V., Chris M., Ludo DP en Roger D.

Derden: Bastiaan A, Bjorn V., Eva DG, Dirk VD en Herman DC

Jongeren: Iori, Yaro, Arthur, enz ...

Woensdag 10 september

Vandaag reuze weer, we gaan er weer tegenaan.

Roger heeft een spierletsel, dus Franzke aan de administratie.

9 Gkl's aanwezig en school "De Leerexpert-Leyweg met juf. Kelly en 6 kids en juf Katrientje met 10 kids.

We werkten op drie fronten vandaag:

1. Schilderden van de containers.
2. Een paal vervangen aan de Acïèrie. Later verdere controle en sluiten poorten
3. Het Sibloveld ontdoen van Japanse duizendknoop, gras en struweel en dit alles opruimen.

Proficiat juf Kelly, juf Katrientje en zeker ook aan jullie kids, jullie hebben mooi werk geleverd - **27 werkers**

Woensdag 17 september

Werken aan het "Polderke van Thys".

8 Gkl's + 3 extra's waren paraat.

Later kwamen ook de school van Het Hofke van Thys (Groep juf Els en 24 lln + meester Piet) en de Passage (Sigrid + Joeri en Matthias) er bij.

De openstaande werken ter voorbereiding van 28/9 (boskiezel storten, paal plaatsen en wandelweg maaien)

werden uitgevoerd.

De boomstronken van de openlucht-klas werden ingekort. De anderen maakten het "Polderke" schoon.

Dan alles opruimen en een mooie dag zat er weer op!

Dank aan juf Els en mr. Piet en hun kids voor het schitterende werk.

Dank aan Sigrid en de Passagejongeren voor hun hulp - **40 werkers**

Donderdag 18 september

Extra werken in en om de Polder:

O.l.v. Willy (de schrijnwerker) werd gestart met de aanleg van het "groendak" op onze drie containers.

Van donderdag 18 tot en met dinsdag 23/9 werkten Willy, Franz VL, André VL en 1.5 dag ik ook, gestaag door om dit volledig af te werken.

Het dak (houten constructie) lag er maandag volledig op, dinsdag werd de achterwand (korte container)

gezet (deur later). Nu is het wachten op het plaatsen van een EPDM rubber en nadien de groenbedekking.

Dan zullen onze mooi geschilderde containers (door Chris V, Freddy V en Franz VL) er mooi en natuurlijk bijstaan - **4 werkers**

Woensdag 24 september

Vandaag gewerkt aan het Kompas (Procap) veld met Gkl's, extra's, Het Kompas en de Passage.

8 Gkl's, 2 extra's waren al vroeg paraat.

Met alle materiaal trokken we naar het Kompasveld. André VL (met de zitmaaier) ging alles voorbereiden voor 28/9. 2 Gkl's gingen mee om

het maaisel ophalen om af te voeren.

De overige aanwezigen, geholpen door de school Het Kompas en de Passage vlogen er in op het Kompasveld.

Ook de Kompasplaat werd geplaatst zodat dit veld ook officieel benoemd is.

Na een verdiende pauze werd er verder gewerkt richting oude

spoorweg en nadien ook de hoek aan de Schroeiiaan. Na een bezoek aan het Salamanderpad en de openlucht-klas moesten de "Kompassers" vertrekken.

Bedankt juf Jill en Lisette, jullie kids hebben flink gewerkt vandaag. Zij hadden er zin in. Een toffe enthousiaste bende. Bedankt Sigrid en haar Passagejongeren (Mathias en Magdalena) ook jullie hebben ons zeer goed geholpen.

De Gkl's bleven verder werken en na de lunch en de nodige babbels al het materiaal inladen en deze dag zat er weer op - **35 werkers**

Woensdag 1 oktober

Onder schitterende weersomstandigheden, gewerkt op het Hoogveld.

10 Gkl's + de school van Het Kompas (juf Femke en Lisette + 20 lln.) vertrokken naar het Hoogveld.

Materiaal afladen en dan gingen 3 Gkl's met de tractor boskiezel opladen om de doorgang naar het Hoogveld te verbeteren. 2 Gkl's met de bosmaaier en 1 met de maaibalk

begonnen het Hoogveld te maaien. De anderen, geholpen door de juf-fen en lln. van het Kompas, begon-nen het maaisel weg te werken. De

zitmaaier zorgde voor de "finishing touch".

Bij de pauze konden we genieten van een heerlijk nazomer zonnetje. Dan ... terug maaien, rakelen, opladen en wegwerken.

Na het vertrek van de lln., lag het veld er (bijna) opgeruimd bij.

Bedankt juf Femke en Lisette en jullie leerlingen, jullie hebben ons weer goed geholpen. De overgebleven Gkl's rakelden nog wat verder en voerden de laatste resten af.

Dan alles opladen en deze prachtige dag zat er weer op - **32 werkers**

Woensdag 8 oktober

Het was een DRUKKE dag in de HP: Polderstadschool (klassen 5 en 6 B) + de Passage en 13 Gkl's + onze voorzitter.

- Het Kijkpunt (opfrissen, vrijmaken van Japanse duizendknoop en

onderhoudswerken) met juf Katja en haar Iln van 5B + onze voorzitter en 3 Gkl's

- Het Salamanderpad, -veld en de openluchtklas (maaien, afvoeren en opkuisen): juf Ann en Iln van 6B en 5 Gkl's en de Passage (2)
- Omgevallen bomen verzagen en hout afvoeren: 2 Gkl's
- Boskiezel aanvoeren (doorgang naar Salamander pad en openluchtklas ophogen), hout afvoeren en gereedschap opladen: 3 Gkl's

Enthousiaste, hard werkende leerlingen en Gkl's die hun beste beentje moesten voorzetten.

Bedankt juffen van de Polderstad-school en jullie hardwerkende Iln!

Bedankt Sigrid en Matthias voor jullie hulp vandaag.

De Goudklompjes en een fiere voorzitter zijn jullie dankbaar.

Na het vertrek van de Iln, ruimden de Gkl's verder op, materiaal inladen en inladen in de containers - **63 werkers**

Dinsdag 14 oktober

Vandaag een extra dag in de HP. Omdat de basisschool "de Puzzel" door overbevraging uit de woensdagwerking was gevallen, organiseerden we voor de klas van juf Tania twee extra werkdagen, telkens op dinsdag. De juf en haar groep zijn zo betrokken en zeer enthousiast, daarom deze extra werkdagen.

Vandaag dus de eerste keer (herhaling in juni 2015).

O.l.v. "paardenfluisteraar" André VL werd er eerst een flinke wandeling gedaan. (juf Tania en Karel + 21 Iln) 2 Gkl's (Franz en Roger) brachten het werkmateriaal ter plaatse.

Ik hoorde van de leerlingen dat het een geslaagde wandeling was en ook de juf en Karel waren tevreden. Bedankt voor jouw inzet en deskundigheid André.

Bedankt ook Franzke voor de geboden hulp op deze extra dag.

Stipt om 11.30 u verschenen de jongeren aan de afgesproken werkplek (trap einde Scheldelei). Na het verorberen van de meegebrachte "bokes" en drankjes vlogen de kids er in.

De meisjes met juf Tania deden het veld links van de trap.

De jongens met Karel ontfermden zich over de wildernis rechts van de trap.

Dank aan onze voorzitter Danny J, die op zijn vrije zondag het maaiwerk voor zijn rekening nam, zodat de jongeren enkel hoefden te rakelen en het maaisel afvoeren. Rond 13.30 u was alles in orde en konden de jongeren zich uitleven op de picknick weide.

Bedankt juf Tania en Karel, maar zeker jullie toffe groep Iln, jullie waren een toffe ploeg.

26 werkers (24 wandelaars)

Woensdag 15 oktober

Onder een heerlijk herfstweertje gewerkt aan het Broekskot Zuid. 9 Gkl's vertrokken o.l.v. onze voorzitter Danny, naar het Broekskot. Daar legde onze voorzitter de planning uit (riet en oprukkend bos rooien om een beter zicht te krijgen vanuit onze (nieuw te bouwen) kijkhut.

De "klompen" vlogen er in, gelukkig kwamen de mensen van de Passage (Sigrid en Mathias) snel ter plaatse zodat we versterking kregen. Ook de leerlingen van "leerexpert de Wegwijzer - Leyweg" kwamen ons o.l.v. juf Diane versterken, zodat er flink doorgewerkt kon worden.

Na een verdiende pauze vloog iedereen er terug in en toen het tijd was voor de leerlingen en de Passage om te vertrekken, was het veld volledig gemaaid.

Bedankt juf Diane en jouw "toffe" groep Iln, bedankt Sigrid en Mathias van de Passage, jullie hebben ons zeer goed geholpen vandaag.

De Gkl's werkten verder bomen en struweel weg en deden ook de voorbereiding voor volgende week.

Nadien lunchen, nog wat verder opruimen en inpakken - **23 werkers**

Woensdag 22 oktober

Onder mindere weersomstandigheden gewerkt aan Broekskot Zuid. Verder struweel en bomen verwijderen, zodat de nieuwe kijkhut (2015?) een breder uitzicht zal hebben, na afgraven en uitbreiden Broekskot. Takken werden gebruikt om een houtwal te maken naast de kijk(hut)

scherm, zodat de sluiptwegen zijn afgesloten (hopen wij).

Bomen werden verzaagd tot hanteerbare blokken om naar het depot af te voeren.

Ondertussen kwam ook "de Passage" ons versterken, zodat de werken snel opschoten.

Er werden drie houtvrachten naar de depot gebracht, die netjes gestapeld werden.

Na een pauze was het tijd voor de Passage om te vertrekken. Bedankt Diego en Mathias, jullie hebben ons goed geholpen vandaag.

De "zaggers" zorgden verder voor de aanvoer van hout (depot) en struweel (takkenwal) zodat het in no time etenstijd was.

Na het eten nog wat verder opruimen, een laatste houtlading naar het depot en alles inladen - **17 werkers**

Woensdag 29 oktober

Onder een grijze hemel en wat miezige regen verder gewerkt aan vrijmaken van het Broekskot Zuid. 13 Gkl's + Yaro en Arthur waren paraat.

Verder het Broekskot Zuid ruimen van struweel en bomen, voor de uitbreiding van het Broekskot en het zicht vanuit de nieuw te bouwen kijkhut.

Tussen het voorlopige kijkscherm en de werkweg, werd een houtwal van 54 m aangelegd (na twee weken).

Geen doorkomen meer aan (!). Op drie weken werden 7 ladingen hout afgevoerd naar het depot - **15 werkers**

Woensdag 5 november

Vandaag werd het Bafortveld onder

handen genomen.

13 Gkl's waren paraat + onze jongere Yaro en later de Passage en daarna "de Leerexpert met 2 groepen (juf Karen en Katrien + 22 lln) Daar het vrij nat was, hadden de Goudklompjes al heel wat maaisel en struweel verzameld op het droge stuk, zodat de school bij aankomst de tractor kon laden die door Yaro werd afgevoerd naar het depot. (5 ladingen) Nadien kon met de hele ploeg het veld verder geruimd worden op de iets drogere stukken. Na een verdiende pauze werd er verder geruimd tot het tijd was voor de Leerexpert en de Passage om te vertrekken.

Bedankt juf Karen en Katrien en jullie lln. voor jullie harde werk. Het bespaarde ons heel wat geloop. Bedankt Sigrid en Mathias (die ook weer met de bosmaaier actief was) voor jullie voortreffelijke hulp. Nadien ruimden de Gkl's verder op. Voerden nog één houtlading af naar het depot en ruimden toen alles op. **40 werkers**

Woensdag 12 november

We werkten aan de Metaalstraat. 4 groepen:

- Eén groep werkte aan de werkpoort om deze beter af te dichtten. (struweel en bomen tegenover de poort ruimen, zodat de gracht hier vrijkwam) + 4 jongens van "de Leerexpert – Leyweg"
- Eén groep probeerde de vuilzakken uit de gracht, langs de Naftaweg, te ruimen (ging niet, niet te benaderen).
- 2 Gkl's (met de tractor) gingen het vuil ruimen dat door Geerts was verspreid aan nieuwe weg. Nadien helpen met de ploeg.
- De andere Gkl's + de overige LLn van "de Leerexpert" met Juf Kelly + de Passage ruimden het wandelpad.

Na de pauze maakten de kids een wandeling. Sigrid en haar jongeren ruimden verder het wandelpad en de Gkl's versterkten verder de werkpoort (geen doorkomen meer aan) Bedankt juf Kelly en de lln van de "Leerexpert Leyweg" en Sigrid van de Passage met Mathias en Magdalena voor jullie hulp vandaag! De Gkl's ruimden op aan de ingang

van het wandelpad en verzamelden al het materiaal - **27 werkers**

Zaterdag 15 November Dag van de Natuur

Onder een miezerig regentje verzamelden de Gkl's e.a. (11), bestuursleden e.a. (8), 2 kinderen en de genodigden "De Wemels" (18 volw en 8 kinderen) aan de Schroevelden aan de Schroeilaan.

Na uitladen van het materiaal en de verdeling van de taken begonnen enkele Gkl's geholpen door "Wemels" en kids met het opladen van het maaisel, dat op 7/11 met de Parcivalschool was verzameld.

Anderen begonnen in het Populierenbos enkele bomen (omgevallen en scheefhangers) weg te werken. Weer een andere groep begon met het knotten van enkele volwassen wilgen en ook de maaibalk kwam in actie.

Met zoveel helpende handen werd het maaisel en struweel + takken in no time afgevoerd.

Na de pauze met lekkere koffie en koeken (dank u dames van de catering) vloog iedereen er terug in. Dan was het lunch time. Met lekkere soep en broodjes. Nog een bakje koffie of iets fris, nog wat napraten en genieten van een waterzonnetje (later echt zon!) en ... verder werken. Er werd heel wat maaisel (7 karren?) met de tractor afgevoerd. Ook takken werden afgevoerd (5 karren?) en kunstig tot een takkenwal gevlochten.

Tijdens de slotbijeenkomst, met cake, koffie, frisdrank ... een biertje, zag iedereen dat het goed was. Ook onze voorzitter liet dit blijken bij zijn dankwoord.

Dank aan alle vrijwilligers, de cateringmensen, de grote en kleine "Wemelaars".

Jullie hebben fantastisch gewerkt vandaag! Jullie waren een TOFFE en ENTHOUSIASTE bende! Een toffe natuurdag zat er op - **48 werkers**

Woensdag 19 november

Vandaag gewerkt aan het Broekskot Zuid. Verder ruimen van bomen en struweel voor uitzicht van nieuw te bouwen kijkhut (2015)

14 Gkl's, "de Leerexpert Leyweg" (juf Karen en 11 lln.) en de Passage ruimden bomen en struweel aan het schiereiland. Er werden weer 3 volle karren hout afgevoerd naar het depot en heel wat meters takkenwal gebouwd.

Bedankt juf Karen en jouw lln, ze hebben schitterend gewerkt! Dank aan Sigrid, Mathias en Magdalena die vandaag hun beste beentje voorzetten!

De Gkl's werkten dapper door met aanslepen van hout en struweel. Dan even lunchen en verder laden van de tractor, die nog één lading hout ging afleveren. Dan alles inladen en huiswaarts - **29 werkers**

Woensdag 26 november

Vandaag verder gewerkt aan het Broekskot Zuid.

15 Gkl's vertrokken naar de werkplek en daar werd gestart met het verzamelen van de laatst geveld bomen. Alles wegdragen naar de tractor en afvoeren depot.

De mensen van de Passage kwamen ons mee helpen en later ook de leerlingen van "de Leerexpert De Wegwijzer" (juf Katrien met haar 10 lln). De tractor moest aan- en afrijden om al dit hout in het depot te krijgen! Ook takken en stronken werden verslept naar de zijkant.

Bedankt juf Katrien en lln. en Daan, Mathias en Gigi: jullie hebben vandaag zeer hard gewerkt - **29 werkers**

Andre Van Langenhove

Ons beleid in 2014

Frans Thys

Hollebeek - Foto: Dirk Vandorpe

Het jaar 2014 is voor vzw Natuurpunt Hobokense Polder op het vlak van beleid niet echt een succesjaar geworden.

Hollebeek

In ons Polder.blad van april 2014 hebben we al uiteengezet dat er negatieve evoluties waren in verband met de **Hollebeek**. Enerzijds is via de goedkeuring van de verkavelingsvergunning het doodvonnis getekend voor twee derden van het 'eikenbos' langs de Salesianenlaan. Allicht wordt komend jaar aangevangen met het ontbossen van het te verkavelen stuk. Onze oppositie tegen deze verkaveling heeft wel als gevolg gehad dat de provincie begin 2014 beloofd heeft voor boscompensatie te zorgen in de nabijheid. Tot nu toe is daar niets van in huis gekomen. Om ooit resultaat te bekomen zullen we zeker nog meermalen moeten herinneren aan deze belofte. Anderzijds is door de stad Antwerpen langs de Hollebeekstraat en op de koppen van de J. De Ceulaerdestraat een bouwproject goedgekeurd, waardoor meer grond ingepalmd wordt dan voorzien is op de plannen die door de stadsplanning van het vorige bestuur zijn opgesteld. En vooral, door realisatie van de nu goedgekeurde plannen zal een al lang bestaande toegang via

de Hollebeekstraat naar het achterliggende groengebied verdwijnen. Het door ons, door het Actiecomité Hollebeek en door verschillende buurtbewoners gevoerde verzet tegen deze plannen heeft er enkel toe geleid dat enige randvoorwaarden gewijzigd zijn, o.m. dat de bouwheer zal instaan voor inrichting (paden en extra waterberging) in het deel dat de eigenaar afstaat aan de stad en dat toegankelijk blijft via de J. De Ceulaerdestraat. Meer essentiële gevraagde wijzigingen aan de bouwplannen, o.m. het schrappen van een appartementsgebouw op de kop van de J. De Ceulaerdestraat bleken niet haalbaar. Dit bouwproject is overigens intussen al gestart aan de J. De Ceulaerdestraat. Het voorbije jaar zijn ook de besprekingen afgerond met de administratie van de stad om tot een overeenkomst te komen, waardoor Antwerpen het natuurbeheer van de publieke delen van de Hollebeekvallei overdraagt aan onze vzw tegen een billijke vergoeding. Hopelijk kan deze overeenkomst begin 2015 ondertekend worden, zodanig dat Natuurpunt, met de gewaardeerde hulp van de mensen van het Actiecomité Hoboken, aan de slag kan in deze vallei. Toch nog één positief signaal in verband met deze beek. In de Hollebeekstraat, bijna

aan de G. Verreyckenstraat is een oude fabriek afgebroken. Op deze gronden worden nu woonegelegenheden gezet. Langs de Hollebeek wordt een strook van 20 meter echter niet bebouwd, zoals eertijds afgesproken is. De bedoeling is dat de provincie daar zorgt voor een meer meanderende beek.

Blue Gate Antwerp

Een ander belangrijk dossier voor onze vereniging is de evolutie van **Blue Gate Antwerp** (Petroleum Zuid). In mei hebben wij aan de Stad Antwerpen bemerkings geformuleerd in het kader van de inspraakprocedure voor het verlenen van een stedenbouwkundige vergunning voor het kappen van 37 hectare bos op Petroleum Zuid. Wij begrijpen dat deze kap noodzakelijk is. Maar de compensaties die zullen gebeuren voor het teloorgaan van zoveel bos vinden wij te gering (hoofdzakelijk de groene corridor van 14,5 hectare die ooit tot stand zal komen). Daarom hebben wij bijkomend volgende verzuchtingen geformuleerd:

- 1) De groene corridor planologisch te verankeren door via een G(RUP) de bestemming te wijzigen naar groengebied in plaats van industriegebied. Dit kan samen gaan met de bestemmingswijziging om een arresthuis nabij Blue Gate mogelijk te maken.
- 2) Boscompensatie te realiseren binnen de leefwereld van de omwonenden. Daarbij suggereren we een deel (minimum 3 hectare) van de vroegere Lemmerz-site via een G(RUP) de bestemming groengebied te geven, zodanig dat boscompensatie daar mogelijk wordt. Waarschijnlijk wordt de bestemming van deze oude industriële site mettertijd toch herzien.
- 3) Een sluitende en met de uitvoerders (privé partners) contractueel vastgelegde timing overeen te komen die de periode tussen het kappen van bos en de realisatie van de groene corridor beperkt in

tijd. Deze tijdspanne zonder bos noch corridor zou maximaal 1 jaar mogen bedragen.

Over deze problematiek hebben we ook een bespreking gehad met afgevaardigden van de Schepenen Van de Velde en Heylen, maar dit heeft voorlopig niets opgeleverd. Op te volgen dus!

Buurtpark Groenenborg

Een derde dossier waarrond we bemerkingen geformuleerd hebben, als inspraak op het ontwerp van RUP, is de realisatie van het **Buurtpark Groenenborg**. Dit te realiseren buurtpark ligt nog net binnen ons werkingsgebied (2020) en komt te liggen tussen het RUCA-plein, de Groenenborgerlaan, de Groenenborgercampus van de Universiteit en het Middelheimziekenhuis. Met uitzondering van een stuk bos tegen het RUCAPlein aan is dit een deel van de zone boven de Craeybeckxtunnel, zone die niet bebouwd kan worden (zo geraken we nog aan groen en natuur!). Dit 'tunnellandschap' zet zich zowel noordelijk als zuidelijk van het buurtpark voort.

We hebben het volgende opgemerkt:

- 1) Aan de zuidoostelijke zijde van het park, langs de Groenenborgerlaan, verdwijnt een behoorlijk stuk bos met boomgroepen ouder dan 30 jaar bij realisatie van bouwplannen van de UA (Universiteit Antwerpen) en van ZBA (Zorgbedrijf Antwerpen). We wensen dat bij de realisatie van deze bouwplannen enerzijds een zo optimaal gedeelte van de bestaande bebossing behouden wordt, anderzijds een bijkomende publieke doorgang gecreëerd wordt van de Groenenborgerlaan naar het achter de nieuwe bebouwing gelegen deel van het Buurtpark Groenenborg. Deze doorgang is noodzakelijk om het buurtpark binnen wandelafstand te brengen van bewoners van het Pius X-plein plus omgeving en bestaat de facto nu al. Behoud van een gedeelte van de bebossing op de twee bouwkavels is ook aangewezen om de overgang bebouwd deel naar buurtpark landschappelijk harmonieus te laten verlopen.
- 2) Er dient trouwens speciale aandacht geschonken aan de bereikbaarheid van dit buurtpark. Om het buurtpark zijn maatschappelijke

functie te laten vervullen (er wonen duizenden mensen binnen wandelafstand), zijn meer toegangen noodzakelijk dan het rondpunt aan de Groenenborgerlaan en een onopvallend pad aan de Hindenstraat, pad dat overigens buiten de begrenzing van dit RUP valt, waardoor de bestaanszekerheid van dit pad niet 100% gegarandeerd is.

- 3) De doelstelling van het RUP is niet alleen het publiek toegankelijke parkaandeel te vergroten, maar ook om een ecologische verbinding te maken tussen het Nachtegalenpark en de zuidelijker gelegen groene vinger van Edegem/Aartselaar. Om een dergelijke verbinding optimaal te laten verlopen, zouden hekken, afsluitingen en draden tot een minimum beperkt moeten worden. Door deze ingrepen kunnen allicht ook de wandelmogelijkheden voor het publiek verbeteren en wordt de belevingswaarde van het aanwezige groen verhoogd. Binnen dat kader zou het interessant zijn dat de afsluiting die de doorgang verhindert tussen het noordelijk en zuidelijk deel van het tunnellandschap deels opgeheven wordt, zodanig dat westelijk van de parking van het Middelheimziekenhuis een openbare groene doorgang komt. Op die wijze moet het mogelijk worden van Groenenborgerlaan tot Middelheimlaan te wandelen in een groen decor.

- 4) Het is niet de bedoeling van zo'n RUP om concrete maatregelen voor te stellen over de aanleg, de inrichting en het onderhoud van een dergelijk buurtpark. Als we het advies bekijken van het district Wilrijk (geformuleerd 8/5/2014 naar aanleiding van het voorontwerp), blijkt nu al dat er onenigheid en onduidelijkheid kan ontstaan wie wat realiseert (stad of district). Het opstellen van een stappenplan, inclusief een inrichtings- en doelstellingenplan om tot een zo optimaal mogelijk buurtpark te komen, zowel vanuit het oogpunt ecologie/natuur als publiek belang, lijkt dan ook wenselijk. Dit stappenplan moet

Situering Buurtpark Groenenborg: alles wat binnen de 'ster' valt, met uitzondering van het bestaande gebouw met parking in het linkse deel van de ster. Onder de ster, langs de Groenenborgerlaan verdwijnt het bos (intussen deels gekapt) voor de realisatie van een uitbreiding van de Universiteit en van serviceflats en een kinderdagverblijf van de Stad

tevens aangeven wie voor wat in staat, ook op langere termijn. De bedoeling kan uiteraard niet zijn 'tabula rasa' te houden; wel dient uitgegaan te worden van de al aanwezige natuurlijke elementen en hoe deze op eenvoudige en goedkope wijze kunnen geoptimaliseerd worden. Wij hebben ons bereid verklaart onze knowhow én onze daadkracht inzake beheer van groengebieden in dienst te stellen van dit buurtpark.

In verband met dit laatste punt heeft de administratie van de stad ons overigens al medegedeeld dat zij geïnteresseerd zijn een beheersovereenkomst met ons af te sluiten. Twee bemerkingen daarbij: a) wij kunnen dit uiteraard niet pro deo doen, b) om dit mettertijd succesvol te laten verlopen hebben wij – zoals dat gebeurd is én met de Hobokense Polder én met de Hollebeek – de hulp nodig van buurtbewoners die vrijwillig hun steentje willen bijdragen om een stuk groen en natuur binnen hun wandelafstand te creëren. **Natuurpunters (en anderen) woonachtig in de omgeving van de Groenenborgerlaan mogen zich alvast aanmelden bij onze voorzitter!**

Tarzanboskes

Het houdt niet op! Vooral onze voor-

Hydepark - Foto: Danny Jonckheere

zitter is het voorbije jaar onder meer erg actief geweest om vooruitgang te boeken in het Hobokense dossier dat bij ons bekend staat als de 'Tarzanboskes'. Dit is de strook groen (overigens ingekleurd als 'park' op het gewestplan) die zich situeert tussen de Krijgsbaan, de Broydenborglaan en de achterkant van de huizen in de Verenigde Natieslaan. Deze strook is deels privé-eigendom deels eigendom van de Stad. Met de privé-ei-

genaars hebben we al jaren contact maar dit heeft voorlopig nog niet tot een beheersovereenkomst geleid. De administratie van de stad Antwerpen heeft ons zopas echter verzekerd dat zij met Natuurpunt voor dit stuk groen ook een beheersovereenkomst wil afsluiten. Uiteraard interesseert ons dit, maar we moeten wel opletten dat we onze voorwaarden niet te laag leggen. Het is duidelijk dat de stad dergelijke werkzaamheden wil afstoten. Dit mag evenwel niet als gevolg hebben dat zulks tot verlies van reguliere arbeidsplaatsen bij de overheid leidt. Ook hier is het dus mogelijk dat wij mettertijd behoefte hebben aan buurtbewoners die vrijwillig willen meehelpen met beheer van deze groene driehoek.

Hydepark

Een laatste stukje groen in (hernieuwde) wording in Hoboken is **Hydepark**. Daar is intussen de bodem gesaneerd. Deze is al wel ingezaaid met gras en er is een gracht aangebracht voor de afwatering. **Nu dienen nog bomen aangeplant te worden, wat zeker deze winter zou moeten gebeuren. Bij het afsluiten van dit artikel vernemen we dat dit omstreeks Sinterklaas gebeurd is.** Een mooi geschenk en een plezierige noot om het jaar 2014 af te sluiten!

Tarzanboskes - Foto: Danny Jonckheere

Vogelwaarnemingen – Regio Zuid Antwerpen

1 augustus - 31 oktober 2014

Luc Van Schoor

Dit driemaandelijks verslag behandelt de meest opvallende vogelwaarnemingen in de ARDEA-regio en geeft een korte synthese van de herfsttrektellingen en de eerste resultaten van het lopend uilenonderzoek.

Tijdens deze periode werden niet minder dan 6872 vogelwaarnemingen ingevoerd door 93 vogelliefhebbers en -liefhebsters. Wij danken hiervoor elke waarnemer en we hopen dat deze lijst in de toekomst nog zal uitbreiden. Vogelwerkgroep ARDEA staat open voor iedereen die binnen de regio met vogels is begaan, ongeacht of je interesse gaat naar studie, bescherming of beleving. Deze doelstellingen kan je terugvinden op onze website en blog.

Wie wil deelnemen aan ARDEA activiteiten of daarover meer info wenst, verwijzen we naar onze **website** www.hobokensepolder.be/vwg-ardea/ en **blog** ardea.hobokensepolder.be/#category8 of je stuurt een **mail** naar luc.vanschoor@scarlet.be

We wensen alle vogelvrienden-Natuurpunters van harte een boeiend 2015. Graag tot weldra.

**Herfsttrektellingen
Hobokense Polder:
4 oktober tot 2 november**

Grote zilverreiger - Foto: Walter De Weger

Aan de 9de herfsttrektellingen gingen twee tellingen vooraf (27/8 en 28/8), waarvan de eerste plaats vond langs de oostkant van de ARDEA regio op de grens Hove-Lint. Bij een zonnig en zacht weertje lag de focus op roofvogels maar we kregen die morgen ook ooievaars op het menu. (zie bij soortenbeschrijving)

We genoten in oktober doorgaans van opvallend zachte temperaturen die meestal schommelden tussen de 10 à 15 graden bij een overwegend oosten- tot zuidenwind. Tijdens enkele morgenden liep de temperatuur gestaag op naar zomerse waarden (vb 18/10: 23°C).

Gedurende de volledige telmaand waren er in totaal 39 vogelliefhebbers(sters) voor korte of

langere tijd present. De Eurobirdwatch van 4/10 en de simultaan-telling van 19/10 lokten respectievelijk 17 en 12 deelnemers. Tijdens werkdagen kwamen er meestal maar één tot drie

waarnemers in actie.

Het was een najaar met opvallend veel lijstertrek op zowat alle tel-posten, die van Hobokense Polder inbegrepen. Kwantitatief stak het weekend van 19/20 oktober er uit met zowat 25000 vogels.

Tijdens deze herfsttrektellingen noteerden we nieuwe dagrecords van volgende soorten :

- Ooievaar	49	27/8
- Toendrarietgans	12	27/10
- Kolgans	237	26/10
- Wespendif	3	27/8
- Goudplevier	3	26/10
- Zilvermeeuw	227	2/11
- Grote mantelm.	8	19/10
- Houtduif	3963	26/10
- Kramsvogel	1072	31/10
- Zanglijster	373	4/10
- Koperwiek	3410	18/10
- Grote lijster	44	19/10

Naast de meer algemene doortrekkers kwamen ook volgende niet alledaagse soorten in de kijker: kleine en grote zilverreiger, hybride Casarka Nijlgans, kraanvogel, goudplevier, dwergmeeuw, zwarte specht, grote pieper, duinpieper, beflijster, baardmanneltje, Europese kanarie, kruisbek, geelgors, goudvink en ortolaan. Zie de soortbeschrijving voor meer info.

Geelgors - Foto: Steven Van den Bussche

Slechtvalk - Foto: Freddy en Rosette Simons-De Roeck

Soortenbespreking

Kleine zilverreiger was opvallend schaars dit najaar, met slechts 2 waarnemingen: 1 foeragerende vogel in Groen Neerland-Wilrijk op 6 augustus (WDG) en mogelijk dezelfde vogel op 11 en 19 augustus in de Hobokense Polder (GB en DJ). In tegenstelling tot de grotere reiger-soorten treft men de kleine zilverreiger vaker aan in zoute milieus, bv het Verdrongen Land van Saeftinghe

Overvliegende solitaire **grote zilverreigers** werden gedurende de hele periode waargenomen in Hoboken, Hove en Morsel, maar voedselzoekende exemplaren waren alleen actief in de Hobokense Polder. Tijdens de trektelling van 31/10 noteerden we hier, als maximum, 17 overvliegende vogels, dat was op één na het hoogste dagtotaal van de telpost HP (LVS,KDL,JP)

De meeste **ooievaars** trokken eind augustus door, met een groep van 52 ex thermiekend over Morsel/Edegem op 21/8 (AV) en 49 ex (24,1 en 24 ex) op 27/8 over Boechout/Hove/Lint, waarbij de laatste groep van 24 neerstreek in een grasland nabij de Vinkenstraat/Boechout (LVS, JP). 4 ooievaars die op 19 oktober thermiekend over de Opstalvallei/Berendrecht trokken, kwamen pas 2 uur later over de telpost Hobokense Polder (LVS,JP,WDW)

Van **lepelaar** werden in september

twee waarnemingen ingevoerd: 12/9 en 27/9 telkens een ex over de Hobokense Polder vliegend (JC,WM)

Een hybride **Casarca Nijlgans** vloog op 19/10 samen met 3 **Nijlgansen** over de Schelde langs telpost HP (WDW,JP,LVS,KDL e.a.)

Tussen 1 augustus en 21 september werden er 25 doortrekkende **wespendieven** waargenomen over gans de regio, van Hoboken tot Hove. Deze trekperiode valt buiten de jaarlijkse herfsttrektellingen waardoor er waarschijnlijk een deel van de overtrekkende vogels werd gemist. Eind augustus pleisterden waarschijnlijk één of twee vogels in het gebied Uilenbos/Bos van Moretus, op de grens Hove-Boechout (JD,JP,LVS)

De enige **rode wouw** trok op 21 augustus over Hove (HW).

Er werden deze herfst opvallend weinig kiekendieven in onze regio waargenomen. Op de trektelling van 27/8 langs de grens Hove/Lint noteerden we 4 **bruine kiekendieven** (LVS, JP).

Verder in oktober liggen slechts 2 waarnemingen voor (15 en 23/10) van telkens een doortrekkend wijfje langs de telpost Hobokense Polder (LVS).

Het enige wijfje **blauwe kiekendief** vloog op 4/10 over de tuintelpost te Edegem (LJ).

De **havik** is in onze streken voor-

namelijk een standvogel. Na de broedperiode verlaten de jongen de territoria, op zoek naar geschikte biotopen. Hierdoor treft men vaak havik aan op terreinen waar niet gebroed wordt. Deze zwerfbewegingen zijn in de meeste gebieden in Vlaanderen vanaf eind augustus tot in maart merkbaar.(*). De 3 ingegeven waarnemingen, 27/8, 30/8 en 21/9, betreffen telkens een vogel boven of in de onmiddellijke omgeving van het Uilenbos/Bos van Moretus te Hove-Boechout (LVS, JP, SVB JD).

Gedurende de 2de helft van oktober werden er tijdens de trektellingen 10 **smellekens** waargenomen: 1 ex over Edegem (LJ) en 9 ex over en langs de telpost Hobokense Polder (LVS,JP) Het betrof telkens 1 ex, behalve op 18/10 waarop er 's morgens 3 ex doortrokken richting ZW

Van **slechtvalk** werden een 30-tal waarnemingen ingevoerd; het gros betreft plaatselijke vogels (1 tot 3 ex) langs de zuidkant van Antwerpen (Kiel, Wilrijk en Berchem) en langs de Schelde te Hoboken.(JP,KDK,TV,MDH,LVS,PC,JIC,JVR) Voorts ook enkele waarnemingen in Edegem. (LJ,FDS) Tijdens de trektellingen op 18 en 31/10 trok telkens een juveniele vogel, pal door naar zuid-west langs de telpost Hobokense Polder. (LVS)

Overvliegende **goudplevieren** werden tweemaal in oktober langs de telpost Hobokense Polder waargenomen; 3 ex. op 26/10 en 2 ex.op 31/10 (LVS,JP)

Op 14/9 werd een **kwartel** opgestoten uit een grasland nabij Fruithout in Hove (SVB). Deze kleine hoenderachtige vogel is meestal alleen auditief waarneembaar (en dus zelden te zien).

Kwartels broeden in uitgestrekte graanakkers en klavervelden. Het is een lange-afstandstrekker die uitsluitend 's nachts vliegt. Tijdens de nazomer vliegt deze lange-afstandstrekker naar Afrika en tijdens een warm voorjaar vliegt een aantal vogels verder noordwaarts door waar ze soms in andere gebieden broeden dan de gebruikelijke. Op hun nachtelijke doortrek vallen ze wel eens

te prooi van slechtvalk, zoals ook uit de etensresten bij sommige nesten blijkt.

Het is (nog) niet geweten of **hout-snip** in de Ardea regio broedt, maar deze schuwe bosvogel is elke winter present in de Hobokense Polder. Op 29/10, 1 ex (BM). Op 30/10 vloog een vogel op bij Waterlink-Aquafin (PB) en op dezelfde dag werd een raamslachtoffer gevonden in een private tuin bij het Mastvest-Kiel. (BP) Deze plaatsen liggen in vogelvlucht ca, 1,5 km van elkaar.

Op 1/8 vlogen er 6 **zwartkopmeewen** over de tuintelpost Edegem richting ZO (LJ) en op 27/10 vloog er een vogel in 1e herfstkleed over de Schelde richting Antwerpen voorbij telpost Hobokense Polder (LVS,JP,WDW)

Een solitaire 1e herfst **dwergmeeuw** vloog op 23/10 over de Schelde richting Antwerpen (LVS)

Ijsvogels werden dit najaar weer in toenemend aantal waargenomen op de Forten V, VI, VII en VIII (WVA,AW,LJ,RW,TV,JER) in Groen Neerland-Wilrijk (WDG,PZA,LJ) in de Hobokense Polder en langs de Schelde-oever (GB,AVL,FH,PB,DJ,SH,WM,JC,LVS,JP) Schoonselhof (LJ, LVS) en Campus Drie Eiken-Wilrijk (TV). Deze toename kwam er als gevolg van de voorbije zachte winter en een geslaagd broedseizoen.

Op 11 en 12 oktober pleisterde een **zwarte specht** in de Hobokense Polder (FH ,PC) Zoals vorig jaar betrof het waarschijnlijk weer een rondzwervende eerstejaarsvogel op zoek naar een geschikt biotoop.

De **kleine bonte specht** wordt meestal slechts auditief waargenomen in de Hobokense Polder, zo ook op 4/10. Op 30 oktober liet een mannetje zich tijdens de trek telling, kortstondig bewonderen vanop een boompje naast de Scheldedijk (JC, JP en LVS).

De **grote pieper** is een Midden-Aziatische broedvogel, die als een uit koers geslagen doortrekker over

ons land vliegt. Op 4/10 vloog er 1 over de Schelde en viel op door zijn grootte, de vlucht en zijn donker vederkleed.(LVS) Op 16/10 vloog er een exemplaar kortbij, roepend in sterk golvende vlucht over. Bij een goede belichting waren de kenmerken goed zichtbaar waardoor verwarring met grijzere witte kwikstaart uitgesloten was.(LVS,JP) Het doortrekkend aantal grote piepers kan van jaar tot jaar verschillen. Oktober 2014 was blijkbaar een goed jaar voor deze soort.

Duinpieper is een voormalige broedvogel (1986) in Vlaanderen die, door het verdwijnen van zijn broedbiotoop (randzone van stuifzand een schraal begroeide heide), alleen nog als schaarse doortrekker wordt waargenomen. Op 29/9 1 ex over de tuintelpost te Edegem (LJ) en op 16/10 een late doortrekker die samen met enkele **graspiepers** halverwege over de Schelde vloog waarbij het verschil in grootte en het lichtere vederkleed opvielen (LVS).

Op 27 augustus pleisterde een **paapje** samen met een **tapuit** op een akker langs de Beekhoekstraat/grens Lint-Hove (LVS, JP)

De **beflijsters** die hier doortrekken zijn broedvogels in Scandinavië. Er werden in oktober 39 exemplaren binnen de Ardea regio opgetekend, waarvan 4 exemplaren over Hove (SVB) 5 over de tuintelpost Edegem (LJ) en zelfs 30 exemplaren langs de telpost Hobokense Polder. Hier was 15/10 een topdag met 15 exemplaren (LVS, JP). Doordat pleisterende beflijsters op najaarstrek eerder verborgen foerageren in besdragende struiken worden ze niet zo gemakkelijk waargenomen.

De dichtst bijgelegen habitats van **baardmannetje** situeren zich op Linderkerover (o.a. Groot Rietveld nabij

Beflijster - Foto: Joachim Pintens

Kallo). Buiten de moerasgebieden komen ze dan ook maar sporadisch voor. Na het broedseizoen zwermt deze rietbewoner uit, op zoek naar andere geschikte biotopen. Op 23/10 pleisterden 2 exemplaren, waarbij 1 mannetje, even langs de Scheldedijk Hobokense Polder (PB).

De **Cetti's zanger** die dit jaar in de Hobokense Polder langs de Ruitersplas een geschikt broedbiotoop bezette, werd op dezelfde plaats (14/9) en even later (17/9) ook aan de Acèrie roepend of zingend aangetroffen (DJ, WM). Het wordt dus uitkijken of deze schaarse soort zich volgend jaar als broedvogel op één of mogelijk twee plaatsen zal vestigen.

In oktober werden er in totaal 27 overvliegende **kruisbekken** ingebracht in Edegem, Wilrijk en Hoboken (LJ, SVB, TV, LVS JP), waarbij maximum één groepje van 7 ex op 31/10 over de Hobokense Polder. (LVS)

Er werden van begin september tot eind oktober in totaal 11 **goudvinken** waargenomen; 1ex. op Fort VII-Wilrijk (LJ) 1ex. bij Campus Drie Eiken-Wilrijk (TV) en 9 ex. in en over de Hobokense Polder (LVS, JP) Goudvinken zwerfen na het broedseizoen rond en komen in Wallonië als broedvogel en standvogel talrijker voor in geschikte habitats met dichte dennen en sparrenbosjes. In sommige najaren/winters komen er invasies voor van noordse goudvinken.

In oktober werden er in totaal 9 **appelvinken** waargenomen. Het betrof

Bardmannetje - Foto: Guy Borremans

bijna telkens overvliegende vogels in Edegem en Hove, behalve 2 exemplaren ter plaatse op 13/10 in een klein park nabij de Doornstraat/Wilrijk (RV, LJ en SVB). Appelvinken zijn standvogels die in Vlaanderen vooral in rustige, heuvelachtige parklandschappen en oude gemengde loofbossen broeden (bv de Voerstreek). Het is een vrij schuwe vogel die dikwijls alleen op de roep wordt herkend. In sommige jaren bemerkt men kleine trekbewegingen van vogels uit de omringende landen.

De **Europese kanarie** is een hoofdzakelijk mediterrane vogel die in klein aantal broedt tot in het zuiden van Zweden. Het zijn dan ook de meest noordelijke vogels die we hier op doortrek kunnen waarnemen. Op 2 achtereenvolgende dagen (14 en 15/10) vloog er telkens een vogel over de telpost Edegem (LJ) en Hobokense Polder (LVS)

Op 12/10 vloog een **ijsgors** de tuintelpost in Edegem (LJ) en op 28/10 werd een mannetje **geelgors** gespot op de Hobokense Polder (LVS)

Tijdens de trektelling op 7 oktober, vloog een late **ortolaan** – vlak voor een regenbui - roepend voorbij de telpost Hobokense Polder en leek verderop in de Graspolder neer te strijken (LVS)

De ortolaan verdween sinds 1992 als broedvogel uit Vlaanderen en ging ook elders in West-Europa dramatisch achteruit door de sterke intensivering van de landbouw. Gezien hun zeldzaamheid worden meestal

solitaire vogels op trek waargenomen.

ARDEA Uilenonderzoek 2014-2015

In functie van het **regionaal Uilenonderzoek** dat deze winter start, werden binnen de ARDEA regio alle

waarnemingen van de laatste 10 jaar door Kathy De Lange verzameld en in kaart gebracht.

Op die wijze kunnen we de huidige situatie toetsen aan de gegevens van de voorbije periode.

Territoria van steenuil en bosuil werden in 2014 in de omgeving van volgende plaatsen vastgesteld:

Steenuil: Klaverbladdreef-Wilrijk(WDW,LVS,) Leemweg bij Klaverblad-Wilrijk (BDK) Nachtegalenhof/Hoboken (WDW,LVS), Lievevroukesbosweg-Wilrijk(WDW) Boerenlegerstraat- Edegem (WVA).

Bosuil: de aanwezigheid van deze soort in Fort VII in Wilrijk werd bevestigd met de auditieve waarneming van 2 wijfjes en 1 mannetje op 21/11 (ES,LVS,JP,KDL,GB, FG,WDW). Bosuil werd eveneens op volgende plaatsen waargenomen: Fort VIII, Hoboken (JR), Archimedeslaan/Edegem (BVD), Klaverblad, Wilrijk (PH), Schoonselhof, Wilrijk (JP), Welvaartstraat, Hove (KW), Oost- en Zuidkant Hof ter Linden/Edegem (MH, LJ), de Boerenlegerstraat, Edegem (KV), Boechoutsesteenweg/Hove (SVB), Fort VI, Wilrijk (ST).

In 2014 werden van ransuil en kerkuil geen waarnemingen in de ARDEA regio

ingevoerd

In het kader van dit Uilenonderzoek doen we een oproep aan elke vogelliefhebbers om alle waarnemingen van uilen met een juiste plaatsaanduiding en uur op "waarnemingen.be" in te voeren.

Alvast bedankt voor je nuttige inbreng.

Waarnemers:

AV - Anton Vettters, AVL - André Van Langenhove, AW - Arthur Wuyts, BDK - Bart De Keersmaecker, BM - Bert Mertens, BP - Bram Piot, BVD - Benoit Van Damme, DJ - Danny Jonckheere, ES - Eva Suls, FDS - Frans De Schampelaere, FG - Frank Gerard, FH - Francis Hermans, GB - Guy Borremans, HW - Hugo Wae-terschoot, JC - Johan Claessens, JD - Julien Dua, JER - Jelle Ronsmans, JIC - Joeri Claes, JP - Joachim Pintens, JR - Jan Rose, JVR - Joris Van Reusel, KDK - Kris De Keersmaecker, KDL - Kathy De Lange, KV - Kris Vos, KW - Koen Weyers, LJ - Leo Janssens, LVS - Luc Van Schoor, MDH - Manu De Hauwere, MH - Marc Hofman, PB - Peter Bastiaensen, PC - Peter Ceulemans, PH - Peter Hofman, PZA - Plantenwerkgroep Zuidrand Antwerpen, RV - Robin Vermeylen, RW - Robert Wynants, SH - Stephanie Hannes, ST - Simon Trensou, SVB - Steven Van den Bussche, TV - Tim Vochten, WDG - Willy De Groot, WDW - Walter De Weger, WM - Wim Mertens, WVA - Wouter Van Assche

(*) Vogels in Vlaanderen, voorkomen en verspreiding IMP 1989.

Appelvink

Waarnemingen afdeling Hobokense Polder (niet-vogels) van 1 september t.e.m. 30 november 2014

Marnix Lefranc

In onderstaand artikel worden waarnemingen besproken van 1/9/2014 t.e.m. 30/11/2014 binnen het gebied van de Natuurpuntafdeling Hobokense Polder. Behalve de vogelwaarnemingen worden alle overige waarnemingen hier in beschouwing genomen. In totaal zijn er 764 waarnemingen als volgt verdeeld: planten (342), mossen/korstmosses (4), zwammen (195), amfibieën (0), vissen (1), zoogdieren (29) en tot slot de nog de invertebraten (193).

Door het zachte weer waren vlinders actief tot een heel eind in november. De laatste vlinderwaarnemingen waren **atalanta** op 21/11 (MW) en 24/11 (JD). Mogelijk kan er nog één enkele vlinderwaarneming zijn in december doch het echte vlinderseizoen is nu echt wel voorbij.

Het uitblijven van flinke nachtvorst heeft er voor gezorgd dat er dit jaar nog een derde generatie **oranje luzernevlinder** was. Oranje luzernevlinders komen in het voorjaar, in mei en juni, vanuit het zuiden ons land binnen en planten zich voort. De nakomelingen van die binnentrekkers (2de generatie) verschijnen in augustus. Ook deze 2de generatie plant zich voort en als alles mee zit komt er een 3de generatie. De waarnemingen van 25/9 t.e.m. 11/11 (VB, WM, JP, JC, KJ, JP en DVT) zijn van de derde generatie. Net zoals het uitblijven van nachtvorst cruciaal is voor de 3de generatie, is de aanwezigheid van waardplanten al even cruciaal voor een 2de en 3de generatie. Waardplanten voor de oranje luzernevlinder zijn niet alleen luzerne, ook andere vlinderbloemigen zoals wikke, klaver maar vooral ook gewone rolklaver. De oranje luzernevlinder is niet in staat om bij ons te overwinteren. Volgend voorjaar zullen we terug moeten bevoorrad worden met oranje luzernevlinders die vanuit Zuid-Europa onze continenten komen opzoeken.

De overige vlinderwaarnemingen: **atalanta** (PB, WM, JP, KJ, JVDV, TV, GB, MW en JD), **bont zandoogje**

Turkse uil - Foto: Joachim Pintens

(PB, WM, MS, JP, JC, TV, KJ, MW en TV), **boomblauwtje** (PB), **dagpauwoog** (PB, WM, VB, JC en TV), **gehakkelde aurelia** (PB, KJ), **groot koolwitje** (JC, WR), **Icarusblauwtje** (PB, WM, JP, JC en KC), **klein geaderd witje** (MW en PB), **klein koolwitje** (PB, JC), **kleine vos** (JP en WM) en **landkaartje** (PB en WM).

De aanhoudend hoge temperaturen voor de tijd van het jaar waren ook gunstig voor libellen. De laatste libelwaarneming was een **bruinrode heidelibel** op 11/11 (PB). De

overige waarnemingen zijn: **blauwe glazenmaker** (PB, WM), **bloedrode heidelibel** (PB, WM en MS), **bruine winterjuffer** (WM), **bruinrode heidelibel** (PB, WM, MS, MW), **gewone pantserjuffer** (WM), **grote keizerlibel** (JC), **houtpantserjuffer** (PB, WM, MS, MW), **kleine roodoogjuffer** (WM), **koraaljuffer** (WM), **lanttaartje** (WM), **paardenbijter** (WM, PB), **tengere pantserjuffer** (WM), **vuurlibel** (WM) en **watersnuffel** (WM).

Naar aanleiding van de libellen-cursus werden de libellen in de

Adderzeenaald - Foto: Erwin Duys

Hobokense Polder intensiever geïncubiseerd dan in de voorbije jaren. Een overzicht van de soorten die dit jaar werden waargenomen in de Hobokense Polder (23 soorten): **zwerfende pantserjuffer, gewone pantserjuffer, tengere pantserjuffer, houtpantserjuffer, bruine winterjuffer, koraaljuffer, azuurwaterjuffer, variabele waterjuffer, watersnuffel, kleine roodoogjuffer, lantaarntje, tengere grasjuffer, vuurjuffer, blauwe glazenmaker, paardenbijter, grote keizerlibel, plasrombout, vuurlibel, platbuik, viervlek, gewone oeverlibel, bloedrode heidelibel en bruinrode heidelibel.**

De sprinkhanensoorten die werden waargenomen: **bramensprinkhaan** (PB, WM), **grote groene sabelsprinkhaan** (PB), **krasser** (WM), **ratelaar** (PB), **sikkelsprinkhaan** (PB) en **zuidelijke boomsprinkhaan** (MW).

Voor de nachtvlinders waren er 32 waarnemingen met volgende soorten: **appeltak** (SB, JP), **bruine wapendrager** (JP), **drievlekspanner** (JP), **gamma-uil** (JP, PB), **gepluimde snuituil** (JP), **gepluimde spanner** (JP, JE), **grote wintervlinder** (JE), **herfstrietboorder** (JP), **hopprachtmot** (DS), **kleine wintervlinder** (JE, JP), **mi-vlinder** (JC), **paardenbloemspanner** (JP), **piramidevlinder** (SB), **roesje** (MW), **tuinbladroller** (JP), **Turkse uil** (JP), **viervlakvlinder** (JP), **zwartbandspanner** (MW), **zwarte c-uil** (JP) en **zwartvlekwinteruil** (JE).

Bij de zoogdieren waren er waarnemingen van **eekhoorn** (WM, TV, SB), **bruine rat** (BM, FVG), **konijn** (TV, DJ), **egel** (EM), **gewone zeehond** (JP), **haas** (WM), **ree** (BM), **steen-**

Koningssvaren - Foto: Robrecht Debbaut

marter (BM) en **vos** (BM, SD).

Aan de Schelde-oever werd bij eb een aangespoelde **adderzeenaald** (ED) gevonden (soort vis). Het dier was nog in leven en werd terug in het water gezet. Deze soort wordt gemakkelijker waargenomen aan de kust doch het is zeker niet uitzonderlijk dat de adderzeenaald ook in brak water voorkomt. Een interessant weetje is dat deze soort tot dezelfde familie behoort als de zeepaardjes. De kop van het dier toont een duidelijke gelijkenis met die van een zeepaardje.

In totaal waren er bij de zwammen 195 waarnemingen met 117 soorten. Het leeuwendeel van de waarnemingen werd gedaan door Hubert De Meulder. Enkele opmerkelijke soorten: **wilgenrooschotelkje** (HDM), **witsteelkalkkopje** (HDM), **spirea-vlieskelkje** (HDM) en **Cortinarius decipiens var. decipiens** (HDM).

Enkele bijzondere plantenwaarnemingen: **koningsvaren** (DJ), **dicht havikskruid** (AP) en **rozetsteenkers** (AP). Koningssvaren is in Vlaanderen een vrij algemene soort op zure zandgronden van de Kempen en de Vlaamse Zand-

streek. Dat de soort ook op andere plaatsen wordt aangetroffen, komt door aanplanting en van daar uit mogelijke verwildering. De koningsvaren is in België wettelijk beschermd om te beletten dat de wortelstokken van wilde populaties zouden worden gebruikt voor het kweken van o.a. orchideeën, zoals vroeger het geval was.

En om af te sluiten nog enkele mossen/korstmossen: **fijn bekermos** (EM), **gewone citroenkorst** (TV), **groot dooiermos** (SV) en **kapjesvingermos** (SV).

Met dank aan alle waarnemers: Alain Pieters (AP), Bert Mertens (BM), Christa Peters (CP), Dan Sloopmaekers (DS), Danny Jonckheere (DJ), Dirk Bauwens (DB), Dirk Van Tulder (DVT), Eddie Maes (EDM), Erik Molenaar (EM), Erwin Duys (ED), Fernand Van Ginderen (FVG), Fr. en R. Simons-De Roeck (F&R SDR), Gie Luyts (GL), Guy Borremans (GB), Herwig Mees (HM), Hubert De Meulder (HDM), Indra Jacobs (IJ), Jan Scholliers (JS), Jelle Ronsmans (JR), Joachim Pintens (JP), Johan Claessens (JC), Johan De Meersman (JD), John Van de Voorde (JVDV), Joris Elst (JE), Koen Janssens (KJ), Kris Peeters (KP), Maarten Schurmans (MS), Mia Willekens (MW), Peter Bastiaensen (PB), R&B Fouquet (R&B), Rhaissa Dhaene (RD), Ronny Deckers (RD), Sam Van de Poel (SV), Simon Trenson (ST), Stijn Baeten (SB), Stijn Dekeyser (SD), Tim Vochten (TV), Victor Beeldens (VB), Williy Ronsmans (WR), Wim Jacobs (WJ) en Wim Mertens (WM)

Krasser - Foto: Wim Mertens

Uilensaté (juv. 2e winter)

Joris Van Reusel

Uilensaté - Foto: Walter Decoene

Net zoals een Berenpoot of een Kip-knots was de Uilensaté maar moeilijk te weerstaan. Het was niet bepaald een verleidelijke frituursnack waar iedereen naar keek, maar het was wel een uiltje op een stokje. Gespiesd op een bamboe-staafje, zo stond ie daar te pronken tussen het hakhout en de grazende runderen in de wei. Het leek net echt, die fotoprint op ware grootte van de steenuil, zo te midden van een levend decor. In de Graspolder en ook verder op de dijk hadden we zo'n 30 vogel-snacks uitgesteld.

Dat was natuurlijk omwille van het Ardea-Observer-Action-1 spel, dat we ter gelegenheid van de slothapening van de regionale Natuurpuntledenwervingscampagne op 28 september bij de Trekpost hadden opgezet. Honderden mensen passeerden en hielden even halt, heel vaak met enthousiaste kinderen. De uilensaté was slechts een detail in het landschap, maar toch had iedereen het gezien. Met een beetje hulp. Nou ja, ... Met een vijftal ARDEA-medewerkers hebben we die dag letterlijk geen dooie mus levend zien vliegen want we hadden het veels te druk met het observatie-spel en kwamen handen en voeten te kort om mensen te begeleiden met het kijken met verrekijkers en telescopen. Vogels fascineren groot en klein, dat was wel even duidelijk. Hopelijk deed het prille leden goesting krijgen om af en toe ook eens naar een ARDEA-activiteit te komen.

Die hoop werd al meteen bevestigd, want 's anderenweeks stond er zo'n

twintig man te tellen op de gelijkplekkige Trekpost waar Luc Van Schoor het 9e teljaar inzette. Meteen een trek-tellers-dagrecord, en dat op Euro-birdwatchdag! Dat is eigenlijk, voor liefhebbers, vergelijkbaar met Europees voetbal: je ziet hetzelfde

als in een gewone match maar het is wel internationaal georganiseerd. De trekpost op de Hobokense Scheldedijk kende tijdens de periode van 4 oktober tot 2 november echt een 'vette editie'. Met heel wat dagrecords voor soorten als o.a. koperwiek, kramsvogel en houtduif. Met een topdag op 19 oktober (o.a. 8589 vinken geteld op een totaal van 16.047 getelde trekvogels). Met heel veel mooie waarnemingen van uitschieters als ortolaan (1 ex. op 7/10), duinpieper, grote pieper, Europese kanarie, kruisbekken en veel beflijsters. En met heel veel schoon volk, wat vaak ook nodig was. (Zie trektellen.org voor de details). In het Europees kader werd er ook twee maal op verplaatsing gespeeld: zee-trektellingen werden georganiseerd

in Westkapelle (NL), per boot op de Noordzee (NL/B) en bij Cap Gris Nez (F). De velduil die medeorganisator van die gelijknamige meerdaagse Wim Roelants op zowat een km afstand in de struiken ontwaarde, een zeer sterk staaltje van scherpe observatie, was wel geen zeevogel maar toch: enkel met een geoefend zeevogeltrekteoloog te ontdekken. Terwijl zo'n 18 Ardeaanse mensen daar in de oorlogsakkers bij Calais stonden van te kijken - en ook wel stonden van te genieten, stonden hier in Antwerpen nog eens zo'n acht mensen de trekpost te bemannen. Van een simultaantelling en een vet tellersjaar gesproken! Ik zou ook nog kunnen uitweiden over de vet bijgewoonde ARDEA zomer- en herfstvergaderingen, de kennismaking met de Blue Gate site, de excursie naar Wintam en de verrassingstocht... maar daar is meer verslaggeving van elders (website en blog).

Terug naar de Uilensaté, want het was immers een bijzonder vet uilenjaar! Tenminste voor kerkuilen en steenuilen bracht de opeenvolging van eerst een zeer zachte winter en vervolgens een zachte lente een piek in het voedselaanbod voor deze soorten teweeg. Kerkuilen moeten zich dit jaar in Vlaanderen zowat in het walhalla hebben gewaand met

Observer-Action-1 spel - Foto: Thierry Hoornaert

een vette veldmuizenpopulatie (al dan niet gefrituurd), en brachten in sommige nesten wel 8 jongen groot. Dit en nog heel wat ander recent uilennieuws werd ons aangereikt door een panel van 3 uilendeskundigen die we, samen met ca. 15 andere ARDEA-enthousiastelingen in november wisten samen te brengen voor de start van het Regionaal Uilenonderzoek 2015. Prompt volgden kort daarop de eerste verkennende bosuil-observaties, door meerdere uilen-onderzoeksteams in de hele regio van ons werkingsgebied.

Vanaf 4 februari (startmoment om 19.30 u in de IJsvogel te Wilrijk) starten we de systematische monitoring van de andere uilensoorten (de data van de onderzoeksexcursies zijn dan te volgen via de blog). Met de start van dit project wil ARDEA te weten komen wat de stand is van de (nog) aanwezige uilen in onze sterk verstedelijkte omgeving. Waar kan, zal vervolgens gerichte actie worden ondernomen om deze soorten beter te beschermen of nieuwe kansen te geven. Dat zal in nauw overleg met de regionale deskundigen van o.a. de Steenuil- en de Kerkuilenwerkgroep gebeuren. En misschien levert het wel verrassingen op. De ontdekking tijdens de voorbije zomer van enkele steenuiltjes in onze regio sterkte alvast die hoop. Voor de duidelijkheid: het betrof wilde, levende steenuiltjes en geen spelmateriaal of frituursnacks. Méér uilennieuws, en -kennis wordt u

Steenuil - Foto: Raymond De Smet

trouwens gul aangeboden tijdens de HOE?-HOE?-cursus uilen (februari-maart 2015 in Hoboken e.o.). Wees nu al wijs en draal niet te lang met inschrijven! In het kader van het uilenonderzoek roepen we bij deze iedereen op die kennis heeft van het voorkomen van uilen in onze regio, recent of minder recent, ARDEA hiervan te informeren. Indien nodig wordt de informatie confidencieel behandeld. Met dit breed opgevat uilenonderzoek (en -cursus), dat mogelijk nog jaren kan doorlopen, vatten we met ARDEA een nieuw project aan dat perfect aansluit bij onze doelstellingen: lokaal, activerend werken rond vogels met het oog op natuurbescherming. Als jonge vogelwerkgroep zetten we daarmee na ca. 2 jaar

verkenning en zelforganisatie weer een stapje verder in ons groeiproces. ARDEA is dan nog wel een juveniel in haar tweede winter, de opkomst en de ondersteuning van heel veel mensen doen haar snel aanvetten! Terugblikkend op het succes van de lezingavond "Vogels in de Kunst" (20/12, Wilrijk), kunnen we volgend jaar misschien iets gelijkaardigs organiseren rond het thema "Vogels in de Frituur". Na de gevulde kalkoenen alweer een ornithologisch-culinaire verleiding om samen naar uit te kijken... Beste wensen voor een vet vogeljaar! Vogelwerkgroep ARDEA Website: www.hobokensepolder.be/vwg-ardea Blog: ardea.hobokensepolder.be

Winter doet ransuilen roesten

Nu het volop wintert en de dagen kil en donker zijn, kruipen we knus bij elkaar om de kou tegen te gaan. Ook ransuilen zoeken elkaars gezelschap op in deze tijd van het jaar: ze groeperen zich om overdag gezellig samen in een boom een uiltje te knappen. Dat unieke gedrag heet 'roesten'. Ransuilen behoren tot de weinige uilensoorten die samenleven met soortgenoten. Van september tot in het prille voorjaar vormen ze kleine groepjes, van doorgaans zes tot acht vogels. Vaak kiezen ze loofbomen die in deze periode hun

bladeren nog niet verloren hebben als voorlopige roestplaats. Wanneer de winter echt aanbreekt, zoeken de uilen een definitieve roestplaats op. Vaak opteren ze dan voor groen blijvende bomen zoals thuja's, hulst, spar, taxus of met klimop bedekte loofbomen. Definitieve roestplaatsen kunnen soms indrukwekkende aantallen ransuilen herbergen. Zo kan het best zijn dat je in een enkele boom wel dertig ransuilen ziet soezen. Doorgaans gebruiken ransuilen jaar na jaar dezelfde bomen als roestplaats. In het voorjaar verlaten ze die

plek om zich in hun broedterritorium te vestigen. De broedplaatsen van ransuilen zijn vaak niet ver verwijderd van de roestplaatsen. Naast een plaats om te slapen, zijn roestbomen ook ideaal om een partner te vinden. Vanaf januari worden op de roestplaatsen namelijk de eerste contacten gemaakt tussen mannetjes en vrouwtjes. Later in het voorjaar, in de maanden maart en april, houden de ransuilen baltsvluchten in het nieuwe territorium. Dat en nog veel meer kom je zeker uitgebreid te weten in de UILEN-CURSUS !!!

De Acièrie: onze droom wordt stilaan werkelijkheid ...

Roger Desmedt

Reeds lang droomde onze vereniging ervan, om het oude, vervallen gebouw langs de oude spoorweg (Acièrie?, transformatiestation? – we zijn er nog niet uit?) dat we gebruiken voor hooiopslag en onderkomen voor onze runderen, terug op te bouwen.

Hoe? Wie? En wanneer? Waren vragen die er lange tijd gesteld werden. Tot onze voorzitter in gesprek kwam met Bart Claes van het Technisch Instituut Don Bosco (Salesianenlaan 1, Hoboken) en toen waren we vertrokken.

De architect (Bart Claes) tekende een plan zoals het er zou kunnen uitzien, onze vereniging en onze “paardenfluisteraar” André Van Langenhove deden wat aanpassingen en ... we zouden kunnen starten.

In het schooljaar 2013 -2014 werden plannen gesmeed, offertes en werkagenda's bekeken, maar het zou schooljaar 2014 – 2015 worden vooraleer er definitief gestart werd.

Het specialisatiejaar 7° jaar “BSO Renovatie” onder leiding van TA - Bouwafdeling Wim De Roeck en de vakleerkrachten Marc Verhassel en Hans Peeraer starten de werken in september 2014 met hun leerlingen (Ahpinar Ahmed, Aksu Omer, Atasoi Davino, Celik Eren, Colman Michael, De Ruiter Jens, El-Rasfa Ahmed, Gunes Haydar, Gunes Dogan, Embaki Chrisvi, Peeters Bryan, Scheers Benjamin, Van den Brande Jordi, Welens Sam, Willems Joost).

Deze leerlingen maken ook in functie van hun GIP (geïntegreerde proef) een werkstuk rond dit gebouw (met hun eigen invulling)

Eerst wat aarzelend, niet voldoende stellingen, stutten en materiaal maar al snel kwam er hulp. De firma BP liet een stelling bouwen rond heel het gebouw, gaf toelating om werfwagens op hun parking te plaatsen en zorgde voor de aanvoer van water en elektriciteit. (Ook beschermmiddelen voor de leerlingen werden door hen geleverd). Onze dank naar het beleid van de firma BP Peter Schodts, Senior Lead Project Manager, voor deze ondersteuning en sponsoring.

Het gebouw voor de werken.
Foto uit “Project 't Acièrieke” van Bart Claes

Ondertussen zijn de werken bezig: Foto genomen door André Van Langenhove

... en zal het er in de loop van 2015/16 zo uit zien.
Foto uit “Project 't Acièrieke” van Bart Claes

Onze vereniging Natuurpunt Hobokense Polder wenst alle betrokkenen hierbij van harte te danken en zal hen ten gepaste tijden uitnodigen om dit afgewerkte gebouw met de

nodige luister in te huldigen.

Voor Natuurpunt Hobokense Polder
Voorzitter: Danny Jonckheere
Opvolging werken: Roger Desmedt

Algemene info

Lidmaatschap Natuurpunt: 27 euro per jaar te storten op onze rekening. Dit bedrag omvat het lidmaatschap voor het hele gezin. Als lid van Natuurpunt Hobokense Polder ontvangt men het algemeen verenigingsmagazine Natuur.blad en ons afdelingstijdschrift Polder.blad.

Abonnementen: Natuurpuntleden kunnen zich abonneren op het natuurstudietijdschrift Natuur.focus en het ornithologisch blad Natuur.oriolus aan telkens 8,5 euro. Beide tijdschriften samen kosten 14,50 euro.

Abonnement op het tijdschrift Polder.blad van Natuurpunt Hobokense Polder: voor leden van andere afdelingen door storting van 7 euro op onze rekening.

Verzekering: ieder Natuurpuntlid is verzekerd inzake burgerlijke aansprakelijkheid bij deelname aan de Natuurpuntactiviteiten. Niet-leden gaan mee op eigen verantwoordelijkheid. Daar het bestuur niet verantwoordelijk kan gesteld worden voor de gevolgen van brand, worden de rokers er uitdrukkelijk op gewezen dat zij dit doen op eigen risico.

Alle betalingen dienen te gebeuren op volgende rekening:
BE81 5230 8065 0424 van Natuurpunt Hobokense Polder. Op uw betalingen steeds reden van betaling en uw naam vermelden a.u.b.

Fiscaal aftrekbare giften (min. 40 euro) dienen rechtstreeks gestort te worden op rekening BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt vzw, Michiel Coxiestraat 11 2800 Mechelen met vermelding "7742 Reservaatfonds Hobokense Polder".

Contactpersonen

Voorzitter: info@hobokensepolder.be
Danny Jonckheere, Cdt. Van Laethemstraat 45, 2660 Hoboken, 03/828.64.03

Conservator Hobokense Polder: conservator@hobokensepolder.be
Wim Mertens, Jan de Groofstraat 13, 2610 Wilrijk, 03/216.93.62

Redactie en lay out Polder.blad: tijdschrift@hobokensepolder.be
Ria Thys en Luk Smets, J.F.Kennedylaan 22, 2630 Aartselaar, 03/289.73.66

Ledenadministratie, penningmeester en webmaster:
leden@hobokensepolder.be - webmaster@hobokensepolder.be
Luk Smets, J.F.Kennedylaan 22, 2630 Aartselaar, 03/289.73.66

Geleide wandelingen: wandelingen@hobokensepolder.be
Annie Van Zwieten, Zomerdijklaan 4, 2660 Hoboken, 03/828.37.60

Propaganda:
André Driesen, Krekelstraat 124, 2660 Hoboken, 03/829.19.10

Goudklompjes:
Paarden en runderen:
André Van Langenhove, Zevenbergenlaan 8, 2660 Hoboken, 03/288.00.81
Natuurbeheer en contacten voor scholen:
Roger Desmedt, Vlaamse Kunstlaan 68/3, 2020 Antwerpen, 03/ 237 97 47

De **Polderwandelingen** worden verzorgd door onze natuurgidsen van Natuurpunt Hobokense Polder

Een wandeling in de Hobokense Polder aanvragen?
Hoe doe je dat?

Ieder die het wenst, ook scholen en verenigingen, kunnen een wandeling met natuurgids aanvragen bij Annie Van Zwieten. Contactgegevens: zie hoger.

Polder.flits: Van tijd tot tijd brengen we onze leden via e-mail op de hoogte van dringende berichten, die via ons tijdschrift niet tijdig kunnen meegedeeld worden of als herinnering. Wenst u zulke berichten te ontvangen, geef dan uw emailadres door aan flits@hobokensepolder.be

*Met dank aan de fotografen van naaststaande fotoreportage:
Luk Smets, Thierry Hoornaert,
Walter Decoene en Wout Janssens*

Volg ons op Facebook

Website: www.hobokensepolder.be

Raadpleeg deze website voor achtergrondinformatie, foto's en videoclips van activiteiten, de geschiedenis van de Hobokense Polder, laatste info, ...

Onze afdeling heeft een **open bestuur**. De bestuursvergaderingen vinden in principe plaats op de **derde donderdag van de maand om 20 u in zaal Moretus, Berkenrodelei 34 te Hoboken**. Alle leden zijn welkom. Zie verder in het tijdschrift voor eventuele wijzigingen.

Slothappening
van de Antwerpse
ledenwervingsactie
28 september 2014

Activiteitenkalender

Activiteiten, waar je je op voorhand moet voor inschrijven, zijn in vet gemarkeerd.

- Zo 4 jan **Polderborrelwandeling**
Zo 4 jan Zwerfvuilactie Hobokense Polder
Zo 11 jan Natuurbeheer in de Hobokense Polder
Do 15 jan Bestuursvergadering in Zaal Moretus
WE 17/18 Wildwatervogeltellingen
Za 31 jan **Gezellig samenzijn**
Zo 1 feb Zwerfvuilactie Hobokense Polder
Febr-maart Paddenraapacties: dagelijks!
WE 14/15 Wildwatervogeltellingen
Ma 16 feb **Start Uilencursus**
Do 19 feb Bestuursvergadering in Zaal Moretus
Za 21 feb Natuurbeheer in de Hobokense Polder
Zo 1 ma Zwerfvuilactie Hobokense Polder
Za 14 ma Wildwatervogeltellingen (fietsocht)
Zo 15 ma Natuurbeheer in de Hobokense Polder
Do 19 ma Bestuursvergadering in Zaal Moretus
Za 22 ma **Meetjesland en Lembeekse bossen**

Natuurbeheer: Onze Goudklompjes werken elke woensdag in de Polder en dit van 9 u tot ca 13 à 14 u.
Voor info: contacteer André Van Langenhove,
03/288 00 81
Info natuurbeheer scholen: Roger Desmedt, 03/237 97 47

Artikels voor het volgende Polder.blad - met
verschijningsdatum 1 april 2015 - dienen bij de redactie
te zijn op **28 februari 2015**
(zie colofon, blz. 30)

www.hobokensepolder.be